БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 202 (9034) | 1959 оной августын 28, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Хүдөө ажахын артелиин Устав наринаар сахиха

...үүлэй жэлнүүдтэ Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын зоримгойгоор бэелүүлhэн ...тэ хэмжээ-ябуулгануудай ...ар хүдөө ажахыдамнай эрид хубилалтануудай болоhониинь ...тэ. Манайшье республикын хүдөө ажахы урагшаа түргэнөөр дабшажа, нилээд ехээр хүгжөө. Колхозуудай урдынхиhаа жэшээгүй ...болоо, адуу малнуудынь олошороо, таряалангайнь талмай үргэжөө, элдэб зүйлэй орёо оньhон машина, техникээр баяжаа. Малай үүлтэр hайжаржа, ашаг шэмэ ехээр ...эг болонхой.

Энэ бүгэдын ашаар колхозуудай экономико бэхижээ, ажахынь али ...ы hалбаринууд ургаа. Тэдэнэр ...о ехээр оруулдаг боложо баяжаа. Жэлдээ арбаад миллион ...уу олзо доход абадаг ажахынууд олошье бии боложо байна. Тиимэ колхознигуудай ажалта үдэртэ ...эшье, хүдөө ажахын продукт... жэлhээ жэлдэ элбэг ехээр ...агдадаг болоо. Энэнь колхознигуудай байдалые эрид hайжаруу... Колхоздоо эдэбхитэй hайнаар ...лөөд, ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ байхаhаа ондоо ашатай түхэй хэрэг үгы гэжэ олонхи колхознигууд ойлгоо.

Энэ хадаа революционно удхатай хэрэг болоно. Колхознигууд, таряашадай ухаан бодолдо ...ай ехэ хубилалта болоhониинь элирнэ. Ниитынгээ хэрэгэй тү... колхозойнгоо ажахын али hалбаринуудые хүгжөөхын тү... тэдэнэр үнэн зүрхэнhөө шар... тэмсэнэ, эсэхэ сусахые мэдэн ажаллана, үүсхэл оролдолго ...на. Энэ тон hайшаалтай.

...гөөр колхозуудай улам бүри ...жа, колхознигуудта олзо до... улам ехээр хубаагдадаг бо... байбашье hаань, хүдөө ажахын артелиин олохон гэшүүд үмсэ... ...эрхы олон мал барижа, колхозойнгоо Устав хазагайруулна. ...энгын, Сэлэнгын, Түнхэнэй, ...рын, Хориин, Яруунын, Курумканай, Иволгын, мүн бусад аймагуудай колхозуудай гэшүүд хүдөө ажахын артелиин Уставаар хараалагдаhанда орходоо hураггүй олон үмсэдөө барижа байна.

...ставайнгаа ёhоор Иволгын «Коммунизм» колхоздо айл бүхэн ...дөө тугалтай үнеэтэй, гурбан ...ямаатай, нэгэ гахайтай байхэтэй. Теэд олохон айлнуу... энээнhээ hураггүй олон малтай болонхой. Тэндэ гурбан үнеэ... 10 хонитой хүнүүд бии. Тэрэ... «Улаан Оронго» колхозой ...ил Уставаар хараалагдаhанда ...доо ехэ олон малтай байна. ...рим аймагуудта 10-аад бодо ...тай, 20—30 хони, ямаатай колхознигууд бии. Үмсэдөө иимэ олон ...тай хүнүүд колхозойнгоо ажал ...баха арга сүлөөшьегүй, дура ...шьегүй байна ха юм. Тиимэ колхознигууд үмсынгөө зөөридэ ...хайржа, хамаг бүхы hаналаа ...эндээ хандуулаад, ниитынгээ ...ые хэрэгсээхэеэ болишоно. ...э ябадалые эрид шангаар бу...шааха, хүдөө ажахын артелиин ...ав хазагайруулhан ушарнууд... эбсэшэгүйгөөр тэмсэхэ шуха... Юундэб гэхэдэ, энэ хадаа колхозуудые саашадаа эрид түргэнөөр хүгжөөхэ, баяжуулха, тэдэнэй экономикые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ hаад ушаруулна.

Хараад үзэхэдэ, хүдөө ажахын артелиин Устав хаана хазагайруулагданаб, тэндэ колхозой ажахынь урагшаа ехээр дабшанагүй, мүртэйгөөр хүгжэнэгүй. Иимэ тобшололой зүб байhыень Бичурын «Рассвет» колхозой байдал лаблажа үгэнэ. Тус колхоз түргэнөөр хүгжэхэ хүсэд арга боломжотой аад, тиигэнэгүй, харин аймаг соогоо бусад колхозуудhаа холо гээгдэжэ ябана. Ниитынь адуу малшье ехээр олошорногүй, ашаг шэмэншье горьтойгоор дээшэлнэгүй, ороохо таряанай, овощь, хартаабхын ургасашье багаар абана. Тиимэhээ энэ колхоз олзо доходоор бага байна. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, тэндэ артелиин Устав hэнгэргүйгөөр хазагайруулагдана. Хубиингаа хара амиие хараад лэ, колхоздоо ажаллахаяа болиhон гээгдэнги этэгээдүүд тэндэ бии болонхой. Тэдэнэр ажалай журам хазагайруулна, үнэн сэхэ колхознигуудые хойшонь татана. Колхозой түрүү хүнүүд энээн тухайда асуудал хурсаар табяад, хүдөө ажахын Устав наринаар сахихые дурадхана.

Иимэ дурадхалнууд Түнхэнэй, Кяхтын, Зэдын, Яруунын аймагуудай хэдэ хэдэн колхозуудай олон түрүүшүүлэй зүгhөө орожо байна. Артелиин Устав хазагайруулhан хүнүүдтэ бодото хэмжээ абахые тэдэнэр дурадхана. Энэнь ехэ зүб. Энэ хадаа ажабайдалай хурсаар табиhан асуудал болоно. Зарим колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд үмсэдөө олон мал үсхэбэрилhэн бэеэрээ, ниитынгээ ажахыда хүдэлхэеэ болихоhоо гадна, колхоз, совхозой сабшалан, бэлшээри малдаа гэшхүүлнэ, элдэб худал хуурмаг аргаар ниитын үбhэ тэжээл малдаа эдюулнэ. Энэнь колхоз, совхозой ажахыда алишье талаараа ехэ хохндол ушаруулна.

Тэрэшэлэн бууса шадарай хэдэн участок хуурмаг аргаар абаад элдүүрилжэ байдаг айлнууд бии. Республикын колхозуудта иимэ ушарнууд олон үзэгдэнэ.

Зарим совхозойшье хүдэлмэришэд 10 гаран бодо мал, 30-аад толгой хони, ямаа үмсэдөө үсхөөжэ байна. Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай хахадынь үмсэдөө нормоhоо үлүү олон малтай болонхой. Бусад совхозуудташье иимэрхүү баримтанууд бии. Совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи парторганизацинууд энээндэ анхаралаа табинагүй.

Артелиин Устав хазагайруулhан баримтануудые ойрын болзорто болюулжа, саашадаа Устав хаа хаанагүй наринаар сахихын тулада КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд, колхоз болон совхозуудай парторганизацинууд бодото хэмжээнүүдые абаха, түбхын түрүүндэ ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха зорилготой. Тиигэбэл колхозуудайнгаа ниитын ажахые бүри түргэнөөр, бүри амжалтатайгаар бэхижүүлхэ, хүгжөөхэмнай лабтай.

Советско-гвинейскэ коммюнике

Национальна суглаанай түрүүлэгшэ, Гвинейн демократическа партиин национальна политбюрогой гэшүүн, политическэ секретарь Сайфулай Диалло (делегациие толгойлогшо), Ниитын хүдэлмэриин министр, национальна политбюрогой гэшүүн Исмаил Туре, правительствын генеральна секретарь, национальна политбюрогой гэшүүн Жан Фараге Тункар гэгшэдhээ бүридэhэн Гвинейн Республикын правительственна делегаци августын 14-hөө 25 хүрэтэр СССР-тэ айлшалаа.

Крымдэ амаржа байhан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев делегацитай уулзажа, хани ёhоор хөөрэлдэhэн байна.

Гвинейн Республикын правительственна делегацитай Москвада болоhон уулзалгануудта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, Гадаадын оронуудтай экономическа харилсаа холбоо байгуулха талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, тэрэшэлэн СССР-hээ Гвинейн Республикада байдаг элшэн сайд П. И. Герасимов хабаадалсаа.

Делегаци Советскэ Союз соогуур аяншалжа, Баку, Киев, Ленинград городуудта хүрэhэн, Крымэй урда эрьеэр ябаhан байна.

Гвинейн правительственна делегациин Советскэ Союзда ерээд байха үедэ советско-гвинейскэ харилсаануудай элдэб асуудалнуудаар, гол түлэб экономическа харилсаа байгуулха асуудалнуудаар hанамжануud тухайгаа хөөрэлдөөнүүд болоhон байна. Хөөрэлдөөнүүд хани халуун, үнэн зүрхэнэй, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрдэг байгаа. Советскэ правительство Гвинейн Республикада 140 миллион түхэриг удаан болзорой урьhаламжые жэлэй 2,5 процент түрсэтэйгөөр, 12 жэлэй болзор соо түлэхөөр үгэхые зүбшөөгөө. Хэдэн предприятинуудые барилгада, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ, харгы зам барилгада экономическа, техническэ туhаламжа үзүүлхэ зорилгоор энэ урьhаламжа үгтөө.

Гвинейн Республика бусад оронуудтай харилсаа байгуулхадаа эбтэй эетэй, бэеэ даанги байха, национальна сүлөөрэлгынгөө түлөө тэмсэлдэнь Африкын арадуудай нэгэдэлые, талархалые бэхижүүлхэ гол ёhо баримталдаг юм гэжэ Гвинейн правительственна делегаци хөөрэлдөөнүүдэй үедэ мэдүүлhэн байна.

Советскэ Союзда Гвинейн Республикын правительственна делегациин ерэhэн ушар хоёр ороной аша туhада, уласхоорондын харилсаа холбоо үргэдхэхэ, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулан советско-гвинейскэ хани барисаае саашадань хүгжөөлгэдэ туhалха гэжэ этигэжэ байhанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

СССР-эй правительствын түлөөлэлгөөр
А. МИКОЯН.

Гвинейн Республикын правительствын түлөөлэлгөөр
Сайфулай ДИАЛЛО.

Москва, 1959 оной августын 24.

КУКУРУЗЫН БАЯН УРГАСА АБАХА ТУШАА РЕСПУБЛИКА ДОТОР СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭЬЭН СЭЛЭНГЫН „ЭРДЭМ" КОЛХОЗОЙ МЕХАНИЗАТОР ФЕДОР ШАГЖИЕВ ХЭЛЭЬЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

Эндэ дунда зэргээр гектарай 350 центнер кукурузын эшэ набша хуряагдана

Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхоз мүнөө жэлдэ кукурузын үндэр ургаса ургуулаа. Энэ колхозой нүхэр Федор Шагжиевай звено кукурузын үндэр ургаса абая гэhэн үүсхэл республика дотор гаргаhан байгаа. Эдэнэр өөрынгөө үгэдэ хүрэжэ, гектар бүриhөө 350 центнер кукуруза хуряажа байна. Энэ звено бүхы дээрээ 100 гектар кукуруза таряа, тэрээнэй 22 гектарhаань 650 центнер кукуруза га бүриhөө хуряагдана. **Зураг дээрэ:** нүхэр Шагжиев «Огород» гэжэ газарта кукуруза хаража байна.

А. Мантаевай фото.

Нэгэ үдэр 700 центнер таряа тушааба

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые ажалай бэлэгээр угтахын тула оролдожо, Заиграйн аймагай «Гигант» колхозой гэшүүд таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр ябуулжа байнхай. hүүлэй мэдээгээр эндэ 287 гектар таряа хадагдаад байна. Түрүүшынгээ хадаhан таряае комбайнаар суглуулан сохижо эхилээ. Амяарлан хуряагдаhан таряанhаа hайн шанартай ороохо гаража, түргөөр гүрэндэ тушааха арга олгогдоо. Августын 25-най үдэр энэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Матвеев) бэлэдхэлэй пунктда 700 центнер таряа тушаагаа.

Борьёогойхидой жэшээгээр

Таряа хуряалга тон богони болзорто, эрхимээр үнгэргэхэ тухай Борьёогой совхозой механизаторнуудай уряае Кабанскын аймагай механизаторнууд халуунаар дэмжээ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү механизатор Яков Ипатьев подборщигоор 300 гектар таряа суглуулан сохихо уялга абаа.

— Ургаса тарянай элбэгээр гараhанда урмашажа, 2 — 3 нормо халаандаа дүүргэхэбди,—гэжэ нүхэр Ипатьев зугаална. Энэ шадабаритай механизатор үдэр бүхэндэ даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, хэлэhэндээ хүрэжэ ябана.

28 жэл механизатораар хүдэлжэ ябаhан нүхэр Орлов (XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз) «С-6» комбайнаар 400 га суглуулан сохихо, тэрэ тоодо 250 га амяарлан хадахаар шиидэбэ. Мүнөө тэрэ үдэртөө 25—30 га таряа амяарлан хадана.

Н. Попков.

Хадаhан таряагаа суглуулна

ПЕТРОПАВЛОВКА. (**Телефоноор абтаба**). Зэдэдэ таряа хуряалга үдэр ерэхэ бүри улам үргэдэнэ.

Хура бороотой үдэрнүүдтэ амяарлан хуряалгаяа hаадгүй хэжэ, үдэр бүриингөө нормые 2—3 дахин үлүүлэн дүүргэе гэhэн үүсхэлтэйгээр республикынгаа механизаторнуудта хандаhан Борьёогой совхозойхид ажал хүдэлмэрээ улам эршэдхэжэ байhаар. Совхозой эрхим механизаторнууд Александр Метёлкин—272 гектар, Владимир Арокин—256 гектар, Петр Ахминеев—252 гектар, Иван Афанасьев—225 гектар таряа хаданхай. Мүн бусадшье машинистнууд жаткануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа байнхай.

Совхоздо 2500 шахуу гектарай таряан хадагдаа. Тэрэнэйнь 1153 гектарынь 2-дохи фермэдэ (эрхилэгшэнь нүхэр Мункуев) хадагдаа юм. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой 3-дахи фермэдэ унагаагдаhан баалнууд суглуулагдажа байна. Комбайнер Михаил Тимофеевич Каратаев Нойтон Хобор гэжэ газарта хадагдаhан горох суглуулхадаа бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

М. Арьяева.

Республикын колхоз, совхозуудта ургаса хуряалгын ябаса тухай

1959 оной августын 25-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймаг	Таряа хуряалга	Тэжээлэй ургамалнуудые хуряалга	Тэрэ тоодо кукуруза хуряалга
Кударын	28,7	47,8	14,8
Курумканай	16,4	37,6	40,1
Ториин	15,8	45,4	22,7
Кяхтын	15,6	41,8	2,6
Бичурын	13,6	53,3	31,5
Зэдын	13,0	88,3	20,8
Баргажанай	9,0	54,5	50,9
Иволгын	8,6	43,4	18,3
Хэжэнгын	6,9	43,2	15,9
Тарбагатайн	5,5	46,5	13,3
Сэлэнгын	5,1	56,9	14,1
Закаменай	4,5	35,9	—
Кабанскын	4,0	55,8	22,4
Мухаршэбэрэй	3,2	50,0	12,8
Заиграйн	3,2	36,8	23,9
Яруунын	2,9	62,4	16,6
Прибайкалиин	2,7	72,9	54,4
Хориин	2,7	58,2	33,7
Түнхэнэй	2,3	64,3	25,0
Байкало-Кударын	1,1	70,9	46,5
СОВХОЗУУД:			
Борьёогой	51,5	101,6	24,4
Сэлэнгын	31.9	80,5	56,8
Кяхтын	30,3	128,1	7,6
Иволгын	17,5	60,6	10,2
«Эрдэм»	9,5	111,4	2,6
Кабанскын	4,0	123,5	—
Хориин	3,3	60,4	47,2
Яруунын	1,9	53,4	—
Бичурын	0,9	8,7	2,3

Австриин Федеральна Президент А. Шерфын СССР-тэ айлшалха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловой уряалаар Австриин Республикын Федеральна Президент А. Шерф 1959 оной октябриин ...а 15 хүрэтэр СССР-тэ ерэжэ айлшалха байна.

Федеральна Президент энэ оной май hарада ерэхэ гэжэ урда тээнь мэдээсэгдэhэн байгаа. Гэбэшье Австриин парламентска hунгалтын болоhонтой, Федеральна правительство байгуулгатай дашарамдуулан энэ аяншалгань хойшолуулагдаhан байгаа.

Ярославска область таряа худалдаха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэбэ

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумые нэрэтэй түрэтэйгөөр ...ахын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ, Ярославска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэришэд таряа худалдаха гүрэнэй түсэб болзорhоонь урид, августын 25-да 122,5 процент дүүргээ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиhээ 1,1 миллион пүүд ехэ таряан гүрэндэ худалдагдаба. Түсэбhөө гадуур гүрэндэ таряа худалдалга үргэлжэлhөөр.

Найман hарын түсэб болзорhоо урид дүүргэгдээ

ВЛАДИМИР, августын 26. (ТАСС). Владимирска совнархозой промышленность продукци гаргаха, ...б өөйлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар найман hарынгаа түсэбые дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада продукци гаргалга 10 процентээр ехэ болоо.

ФРГ-гэй ФЕДЕРАЛЬНА КАНЦЛЕР К. АДЕНАУЭРТЭ СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ Н. С. ХРУЩЕВОЙ ЭЛЬГЭЭЬЭН БЭШЭГ

СССР-hээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд нүхэр А. А. Смирнов Федеральна Канцлер К. Аденауэртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээhэн бэшэгые августын 19-дэ ФРГ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствээр дамжуулба.

СССР ФРГ хоёрой хоорондохи харилсаан ехээр хубилхаяа байhан үетэй гэжэ Н. С. Хрущев өөрынгөө бэшэг соо онсолон тэмдэглэнэ. Хоёр ороной хоорондо гол түлэб үзэл бодолой талаар горьтойхон арсалдаануудай бии байбашье, зохихо харилсаа хэжэ, этигэл найдабаряа hэргээжэ шадаха гүбди гэhэн асуудал гаранхай. Үзэл бодолой арсалдаанууд ходо гарадаг байгаа, гарахашье байха, тэдээниие дайгаар зайсуулха хэрэгтэй гэжэ бүтэн ухаатай хүн бодохо зэргэгүй гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэбэ.

Хани ёhоной харилсаатай байхые манай гүрэнүүдэй экономическа хэрэгүүд мүн лэ эринэ. Экономическа hайн харилсаа холбоон манай оронуудта хэзээшье ашагтай туhатай байдаг hэн. Хоорондоо конкуренци хэдэггүй байгаабди. Харин манай оронуудай экономико хоёр талада дүхэм болодог байгаа. Экономическа харилсаа хэбэл СССР-тэ, ФРГ-дэ ашагтай туhатай байха hэн, манай арадуудай энхэ тайбан байдал бүри дээдэ шатада дэбжүүлэгдэхэ бэлэй гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

Гэбэшье үhөөгөө абаха, хилээ хубилгаха гэhэн хараа бодол баримталдаг хүнүүд ФРГ-дэ бии, теэд тэдэнэр ехээр эндүүрнэ,—гэжэ Н. С. Хрущев шаналан тэмдэглэнэ. Түримхэйлэн добтолхо политика дабтабал, оршон байдалынь урданайхиhаа доошоо байна. Германиин бэеэ даанги хоёр гүрэнэй оршон байhан ушар арсашагүй баримта болонхой, энээниие буруушаахам гэhэнэй дэмы.

Хүсэтэй арми бии болгохо гэhэн ФРГ-гэй хүсэлэн тухай тогтожо хэлэхэ зуураа, экономическа бүхы арга боломжоёо, хүнүүдээ хэрэглээдшье байбал, манай армитай, манай союзнигуудай арминуудтай тэнсэхээр хүсэ шадалтай арми ФРГ-дэ байгуулжа шадагдахагүй. ФРГ-гэй арми өөрынгөө союзнигуудтай хамтадаашье хүсэ шадалайнгаа талаар мантай адли боложо шадахагүй гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ. Айлгаха hүрдөөхын тулада иигэжэ хэлэнэ бэшэб гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэнэ. Манай хоёр орон элдэб гэмтэл хохидолнуудые яhалашье үзэнхэй, тэрээниие дахинаа тохёолдуулаагүй hаа дээрэл байха. Социалистическэ оронуудай таhалгарягүй хүгжэн дэбжэжэ байхада, арсалдаата асуудалнуудые Баруун Германиин дайн сэрэг жүрөөдэдэг бүлэг хүнүүдэй хүсэдэг ёhоор—дайгаар шиидхэхэ гээ hаа, өөрыгөө хорлоhонтой, ороноо үгы хэhэнтэй адли удхатай болохо байна гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

Н. С. Хрущев шиидхэгдээгүй асуудалнуудые гуримшуулха арга боломжо шэнжэлхэ зуураа, Баруун Германиин ба социалистическэ оронуудай (мүн бусад оронуудайшье) хоорондо хани ёhоной амгалан харилсаа сахибал, экономикоёо бүри ехээр хүгжөөхэ, арадайнгаа ажана байдал улам үргэхөөр арга боломжо олгохо hэн гэжэ этигэдэг тухайдаа мэдүүлбэ.

ФРГ-гэй, социалистическэ болон социалистическэ бэшэшье оронуудай хоорондоо эбтэй эетэй байлгын аша туhада харилсаа холбоо тогтоохо энэ арга боломжо хэрэглэхэ ябадалда дэлхэйн хоёрдохи дайнай зайсуулагдаадүй үлэгдэлнүүд hаад хэдэг байhаар. Германитай эбэй договор баталаагүй байhан ябадал тэдэнэй нэгэн болоно гэжэ нүхэр Хрущев онсолон тэмдэглэнэ. Дайнай үлэгдэлнүүдые усадхабал, бүхы гүрэнүүдтэ туhатай байха hэн, Германитай эбэй договорой баталагдабал — немец арад эгээн ехэ ашаг туhада хүртэхэ байгаа гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ заана.

Эбэй договор баталха асуудалда ФРГ-гэй правительствын ямараар хандадагые шэнжэлхэ зуураа, Н. С. Хрущев иигэжэ бэшэнэ: Баруун Германиин правительствын баримталан бэелүүлжэ байhан политикань Германиие нэгэдхэхэ хэрэгтэ туhалхагүйhөө гадна, харин Германиин хоёр гүрэнэй хоорондо бүри ехэ алгасал тохёолдуулна.

Германитай эбэй договор баталбал — Германиие нэгэдхэхэ асуудал бүтэхэ замдаа орохо hэн гээд батаар этигэнэбди гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ.

Германиие США, Англи, Франци, СССР hэргээн нэгэдхэг гэhэн дурадхалые нүхэр Хрущев бүтэхэгүй хэрэг гэжэ нэрлэнэ. Тиигээ hаа Германиин хоёр гүрэнэй нэгэн тушаа хүсэ хэрэглэхые уряалhан удхатай болохо гээшэ. Немецүүдэй өөhэдынь шиидхэхэ асуудалда хамаархалгүе эрид буруушааха байнабди гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэнэ.

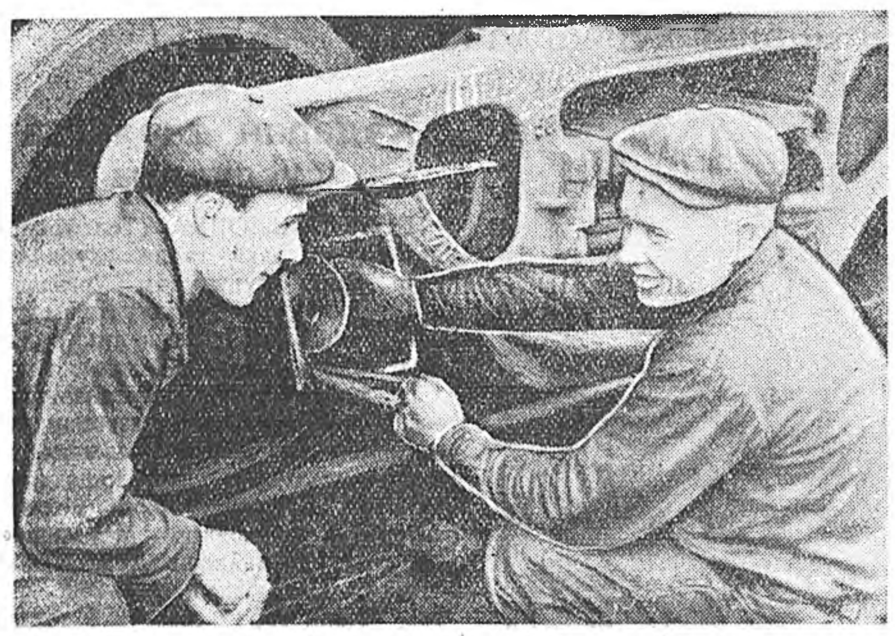
Аденауэртэ хандаха зуураа, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ иигэжэ заана: хэрбээ Аденауэр немец арадай аша туhа тухай бододог, оронойнгоо хахаран хубааралгые hужэрөөхэ гэжэ хүсэдэггүй hаа—Германиин хоёр гүрэниие эблэрүүлхэ hабагша татахаар, бүхы Германида хабаатай зургаануудые бии болгохо байгаа. Конфедераци тогтоохые hанамжалhан ГДР-эй дурадхал арсалдаа зайсуулха hайн формо болохо байгаа, теэд энэтнай танай дотоодын хэрэг, ГДР-эй ба ФРГ-гэй хэрэг гээшэ ааб даа,—гэжэ Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэбэ.

Германиие нэгэдхэхэ асуудал шиидхэхэ ябадалые ФРГ-гэй правительствын хойшо татажа байhан тухай хэлэхэ зуураа, Н. С. Хрущев иигэжэ тэмдэглэнэ: федеральна правительство ороноо нэгэдхэхэ гэжэ оролдохын орондо, харин өөрынгөө сэрэгүүдые ядерна, ракетнэ зэбсэгээр зэбсэглэхэ түсэбүүд тухайда ехэ анхарал табина гэжэ hанахаар болоно. ФРГ-гэй сэрэгүүдые ядерна, ракетнэ зэбсэгээр зэбсэглэбэл—ФРГ-дэ аюултай хойшолон тохёолдуулха, Германиие нэгэдүүлгын асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ hаад тойбо татаха байhанда Аденауэрэй анхаралые үшөө дахин хандуулба. Хүршэ гүрэнүүдтэеэ Германиин харилсаха хани ёhоной харилсаае бүри бэхижүүлхэ замhаа дайн сэрэгэй аюул зайсуулхын тулада Аденауэр өөрынгөө зүгhөө шухала бүхы юумэ хэхэ бээзэ гэжэ найдадаг тухайдаа Н. С. Хрущев элирхэйлэн мэдүүлбэ. Хэрбээ бидэнэй энэ найдабаринн бүтэхэгүй байгаа hаань, энэ зүб замаар хэрбээ танай ошохогүй байгаа hаатнай—зохихо тобшолол хэжэ, ГДР-тэй эбэй договор баталха ушартай болохо байhыемнай эртээнhээ мэдэхыетнай хүсэнэб гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ үргэлжэлүүлэн мэдүүлбэ. Гитлеровскэ Германитай дайлалдаhан бүхы оронууд СССР-hээ жэшээ абажа, иимэ договор баталхал байха гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

Н. С. Хрущев бэшэгэйнгээ түгэсхэлдэ иигэжэ тэмдэглэбэ: США-гэй президенттэй хэгдэхэ хөөрэлдөөнүүдые ехэ удхашанартай гэжэ СССР-тэ тоолоно. Алишье талада таарамжатай шиидхэбэри гаргаха арга боломжын бии байhанда этигэнэб. Энэ талаар хамтын хүсэлэлтэ гаргаха хэрэгтэй болоно,—гэбэ. Үгэеэ ойлголсохо ябадал туйлахын тулада шухала бүхы юумэ Советскэ Союз өөрынгөө зүгhөө хэжэл байха. Мүнөө бии байhан хоёр бүлэгэй баримталдаг политикада ехэ хубилалта боложо, саашадаа тусгаарлан илгарха ябадалhаа удаа дараалан дутэлэлсэхэ, арсалдаатай асуудалнуудые бүхы гүрэнүүдэй амгалан ёhоор оршон байлгын аша туhада шиидхэхэеэшье байhаниинь магад гэжэ Н. С. Хрущев бэшэнэ.

Үнэтэ дурадхал үнэн зүрхэнһөө дэмжэгшэд

Һайн һайхан сэдьхэлтэн

Манай совет арад орон дотороо дэлгэрһэн шэнэ үүсхэл, оролдолгые халан абадаг, дэмжэдэг һайн һайхан сэдьхэлтэй юм. Энээн тушаа Социалистическэ Ажалай Герой Валентина Гагановагай үүсхэлые үргэнөөр дэмжэхэ ябадал элитэ гэршэнь боложо үгэнэ.

Мүнөө орон доторнай, тэрэ тоодо республикымнай предприяти, фабрика, заводуудта Валентина Гагановагай үүсхэлые үнэн зүрхэнһөө дэмжэгшэд үдэрһөө үдэртэ олошоржо байнхай. Үүсхэл дэмжэлсэгшэдэй нэгэн Михаил Константинович Рыбин болоно.

Вагонуудые шалгадаг Улан-Удэ станциин техническэ пунктын ахалагша шалгагша М. К. Рыбин мастер нүхэр Кравцовой хүтэлбэрилдэг түрүү халаанда ажалладаг байгаа. Теэд эдэнэртэй зэргэлээд ажалладаг мастер Кулишай хүтэлбэрилдэг халаанайхид түсэбөөшье дүүргэхые оролдодоггүй, ажалайнгаашье жаяг заршам сахидаггүй. Хэтэрхэдээ нэгэ заримшуулынь архишье уунхай, ажалдаашье хожомдожо гарадаг байгаа. Энээн дээрэһээ болоожо, хараалагдаһан графигай ёһоор паровоз, вагонууд саг соогоо шалгагдадаггүй, хэдэн часаар хожомдожо гарадаг байһан юм. Эдэ бүгэдые һайн мэдэжэ, хаража ябаһан Михаил Константинович Рыбин өөрынгөө мастерта иигэжэ мэдүүлээ бэлэй:

—Би өөрынгөө дураар 30-аад хүдэлмэришэдтэй нүхэр Кулиш гэгшын халаанда ошожо ажаллахамни.

Нүхэр Рыбинай дурадхал вагонно депогой партийна организаци, завкомоор һайшаагдан дэмжэгдэжэ, Михаил Константинович гээгдэжэ ябаһан халаанда ажаллахаар эльгээгдэһэн байна. Нүхэр Рыбин мастер Кулиштай сугтаа түрүүшын үдэрһөө эхилэн ажалай журам сахижа, түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэжэ оробо.

—Ажалай шанга, ёһотой журам байгуулагдаагүй һаа ямаршье амжалта туйлагдахагүй,—гэжэ нүхэр Рыбин хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн мастер ахалагша шалгагша хоёр үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл хүдэлмэришэдтөө халан абхуулха зорилго табиба. Энэ шухала хэрэг түрүүшүүлэй нэгэн — Александр Москалевто даалгагдаһан байна. Нүхэр Москалев ажалай һүүлээр хүдэлмэришэдые суглуулжа, тэдэнэй гаргаһан дутуу дундануудые элирүүлэн хөөрэжэ үгэдэг, техникын шэнэ һонинтой танилсуулдаг, заабари, һургаал үгэдэг болоо һэн. Тиихэдэ Михаил Константинович мастертайгаа хамта ажалдаа муугаар хандагшадтай, зайжа ябагшадтай шангахан тэмсэл ябуулжа ороһон байгаа. Абаһаар эдэнэр зайжа ябагшадаа, голодоһо гаргагшадаа хүдэлмэришэдэйнгөө суглаан бүхэндэ шангаар шүүмжэлдэг, дутуу дундануудыень хэлэжэ, гээгдэлһээ гараха зорилго табидаг болоо һэн. Уданшьегүй эмхидхэлэй ажалайнь үрэ дүн харагдажа эхилээ һэн. Ажалай журам эбдэгшэд алдуугаа ойлгожо, үетэн нүхэдтэйгөө суг ажаллажа ороһон байна. Тингэжэ тус халаанайхид июнь һарада түрүүшынгээ амжалта туйлаба. Урдань графигһаа гээгдэжэ шалгалтада ородог вагонууд мүнөө саг дарыдаа шалгагдажа, графигай ёһоор аян замдаа эльгээгдэдэг болоһон байна. Тиихэдэ июль һарада тус халаанайхид бүхы поезднуудайнгаа хахадһаань олонхиие түргэн аргаар шалган заһабарилжа, аян замдань мордохуулһан байха юм. Мүнөө энэ халаанай хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриингөө даалгабарие үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, өөһэд өөһэдынгөө мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхын түлөө оролдоно. Жэшээнь, зарим хүдэлмэришэдынь Улан-Удын железнодорожно техникумдэ заочноор, нүгөөдүүлынь хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын һургуулида һуралсаха юм.

Эдэ бүгэдын ашаар вагонуудые техническэ талаарнь шалгадаг мастер Кулишай хүтэлбэрилдэг халаанайхид муугаар ажаллана, түсэбөө дүүргэнэгүй гэжэ хэлүүлхээ болижо, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараба. Туйлагдаһан амжалтаараа урмашан энэ халаанай хүдэлмэришэд социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, орон дотор дэлгэрһэн коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула тэмсэжэ эхилэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) М. К. Рыбин, слесарь Г. Д. Батурин гэгшэд вагоной подшипник шалгажа байна.

Б. Цыремпилов.

Оёдолой цехые шефтээ абаа

Бүд нэхэгшэ Валентина Гагановагай үүсхэлые дэмжэн, манай оёдолой фабрикын коллектив Кабанскын аймагай промкомбинадай оёдолой цехын хүдэлмэришэдтэ туһаламжа хүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Тэрэнэй түлөө манай фабрикын бүлэг хүдэлмэришэд һаяар Кабанск ошожо, комбинадай хүдэлмэритэйнь танилсахань.

Е. Ширапов,
Улан-Удын оёдолой фабрикын директор.

Мүрысөөнэй дүн гаргагдаба

Һая Улан-Удын судна бүтээлгын заводто социалистическэ мүрысөөнэй июль һарын дүн гаргагдаа.

Тус заводто мүрысэгшэдэй дунда механическа цехын (начальнигынь нүхэр А. В. Юхлин) хүдэлмэришэд түрүү һуури эзэлбэ. Цехынхид судна бүтээлгэһээ гадна, үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргана.

Мастерска участогууд соо нүхэр П. С. Жаворонковай хүтэлбэрилдэг участогайхид түрүүлнэ. Хоёрдохи һуурида слесарна хабсаралгын хүдэлмэри бүтээдэг участок гараба.

Д. Балданов.

Ажалдаа шэнэ арга хэрэглэнэ

Республикын ниислэл хотын предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Улан-Удын шэгнүүр заһабарилагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, долоон һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн юм.

Заводой хүдэлмэришэд ажалаа шэнэдхэн эмхидхэхын зорилгоор автомашинада нүүдэл мастерской тухеэржэ, республикын аймаг, колхоз, предприяти бүхэндэ ошодог болоо. Шэгнүүр заһабарилхада хэрэглэгдэдэг шухала зэр зэбсэг машина соонь бии юм.

Предприятиин нүүдэл бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ нүхэд Абзалов, Пестеров гэгшэдэй даадаг бригаданууд түрүүлжэ ябана. Нүхэр Абзаловай бригадынхид Кабанскын аймагаар ябажа, шэгнүүр заһабарилха июль һарынгаа даалгабарие 380 процент дүүргээ. Пестеровой бригадынхид июль һарынгаа даалгабарие мүн лэ 290 процент дүүргэһэн байна.

Нүүдэл мастерскойн жолоошод хоёрдохи мэргэжэл шудалжа, шэгнүүр заһабарилдаг слесарьнууд болонхой. Жолоошод Еремин, Васильев гэгшэд хажуудаа хүниие абалсангүйгөөр өөһэдөө шэгнүүрнүүдые заһадаг болонхой.

Шэгнүүр заһабарилдаг заводой түрүү хүдэлмэришэд Владимир Ястребов, Леонид Галиндух гэгшэд ажалдаа шэнэ арга хэрэглэдэг болоһоной ашаар, ажалайнгаа бүтээсые 28—30 процентээр дээшэлүүлээ. Мажаров, Разуваев, Комаров болон бусадай комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд уралан нарижуулгын дурадхалнуудые оруулжа, долоон һарынгаа даалгабарие 195 процент дүүргэһэн байна.

Н. Хазагаев.

ҺУРАЛСАЛАЙ ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ УРДА ТЭ[...]

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИ, ҺУРАЛСАЛАЙ КАБИНЕТ, МАСТЕРСКОЙНУУД

Киев. Украинын һургуулинуудаар һуралсалай шэнэ жэлдэ һүүлшын бэлэдхэл ябажа байна. Һургуулиин байшангууд булта заһабарилагдаа, хэрэгтэй түлишөөр хангагданхай. Мастерской, лаборатори, кабинедүүдтэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд табигдаба

Сентябриин 1-дэ 500 шахуу шэнэ һургуулинууд нээгдэхэнь. Тэдэнэй 400 гараниинь колхозуудай зөөрөөр баригдаһан байна. Гадна республикын хүдөө ажахын артельнүүд 8,5 мянга гаран классна комнатануудые барижа дүүргээ. Энээнэй ашаар үшөө 400 мянган һурагшад нэгэ халаанай хэшээлдэ орохо аргатай болоо. Тернопольско областиин һуралсалай бүхы заведенинүүд, Кировоградска, Хмельницкэ болон бусад областьнуудай олонхи һургуулинууд энэ жэлдэ нэгэ халаанда хүдэлхэнь

Предприяти, колхозуудай туһаламжаар һургуулинуудай һуралсалай-материальна база нилээд һайжараа. 8 мянга гаран һуралсалай шэнэ кабинет, мастерской, лабораторинууд нээгдэбэ. Һургуулиин мастерскойнуудһаа гадна, республикын олон городуудай предприятинуудаар 8—10 классуудай һурагшадай хүдэлмэрилхэ газар бэлдэгдээ.

ЗАВОДОЙ БАГШАНАР ҺУРАГШАДЫЕ ХҮЛЕЭНЭ

Минск. Мясниковой нэрэмжэтэ Минскын вагон заһабарилгын завод 15 жэлэй турша 3-дахи һургуулида шефскэ туһаламжа үзүүлнэ. Хүбүүд, басагад эндэ жэл бүри үйлэдбэритэй танилсана.

Энэ жэлдэ тус һургуулиин 9-дэхи классайхид арбан нэгэн жэлэй һургуулиин шэнэ программаар һуралсажа эхилхэнь. Заводой инженер, технигүүд үйлэдбэриин һуралсалай программа зохёоходонь багшанарта туһална. Модо болбосоруулдаг отделениин мастер А. И. Голубев уран дархашуулай мэргэжэлээр, механическа цехын мастер П. А. Пинязик токариин, фрезеровщигой мэргэжэлээр, инженер-технолог В. А. Блашкевич чертежнигүүдые бэлдэхэ программа зохёожо байна. Эгээн дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд, мастернууд һурагшадай үйлэдбэриин һуралсалые хүтэлбэрилэгшэдээр томилогдоо. Ерээдүйн слесарьнууд инструментальна отделениин мастер М. И. Бараковскодо даалгагданхай. Пассажирска вагонуудые заһабарилгын мастер А. М. Осипов электригүүдые һургаха юм.

Залуушуулай һургууляа дүүргэхэдээ мэргэжэл олоjо, завод дээрэ ажаллахаар бүхы программань зохёогдонхой.

ЗАЛУУ БАГШАНАР АЖАЛЛАЖА ЭХИЛХЭНЬ

Ереван. Арменидэ һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл дүүрэбэ. Ереван, Ленинаканай дээдэ һургуулинуудые дүүргэһэн 700 хүнүүд энэ жэлдэ республикын һургуулинуудаар багшалжа эхилхэнь. РСФСР-эй Гэгээрэлэй Министерство республиканска организацинуудай гүйлтаар Москва, Ленинград, Коломна, Ростовой багшанарай институдуудые дүүргэһэн 100 гаран хүнүүдые саг үргэлжэ ажаллахаар Армени эльгээбэ. Тэдэнэр хүдөөгэй һургуулинуудаар ород хэлэ, литература зааха юм.

БУРЯДТА УЯЛГАТА 8 ЖЭЛЭЙ ҺУРАЛСАЛ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭНЬ

Улан-Удэ. Һуралсалай шэнэ жэлдэ Бурядай хүдөө нютагуудаар дүрбэн шэнэ интернат-һургуулинууд нээгдэбэ. 10 жэлэй табан һургуулинууд арбан нэгэн жэлэй һуралсалда оруулагдаба. Хүдэлмэришэн, хүдөөгэй залуушуулай үдэшын һургуулинууд нилээд олошороо.

Һургуули тухай Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан Хуулиин ёһоор, һуралсалай шэнэ жэлһээ уялгата 8 жэлэй һуралсал эндэ бэелүүлэгдэжэ эхилхэнь. 1—5-дахи классуудта хэшээл шэнэ программаар ябуулагдаха юм.

Энэ жэлдэ Бурядта Эрхүү, Ярославль, Украинаһаа олон багшанар ерээ. Хэдэн зуун багшанар курснуудта мэргэжэлээ дээшэлүүлээ.

ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИНУУДТА

Рига. Латвиин дээдэ һургуулинууд энэ жэлдэ нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал 570 студентнүүдые олоор абаба. 1-дэхи курсда абтагшадай 90 процентнь предприяти, барилга, колхоз, совхозуудта ажаллажа байһанаа ерээ.

Республикын ВУЗ-ууд арадай ажахын эрилтэнүүдтэй тааралдуулан өөһэдынгөө хүдэлмэри шэнэдхэн хубилгана. Хэмэл, шэл утаһанай заводуудай, химическэ предприятинуудай барилга эхилһэниие хараадаа абажа, Рига городой политехническэ институт утаһата материалнуудые болбосоруулдаг инженернүүдэй бэлэдхэл үргэдхэбэ. Олон институдуудта шэнэ кафедранууд байгуулагдана.

Энэ жэл үдэшын, заочно һуралсал нилээд үргэдхэгдэнэ. Ригын медицинскэ институдэй врачуудые бэлэдхэхэ заочно отделени[...] рүүшынхеэ хүнүүдые [...]аба. Тиихэдэ Латвиин ССР-эй уран һайханай Академи [...]раглан харуулха искусс[...] теори, түүхээр мэргэжэл[...]дые бэлэдхэхэ заочно [...]лени нээбэ.

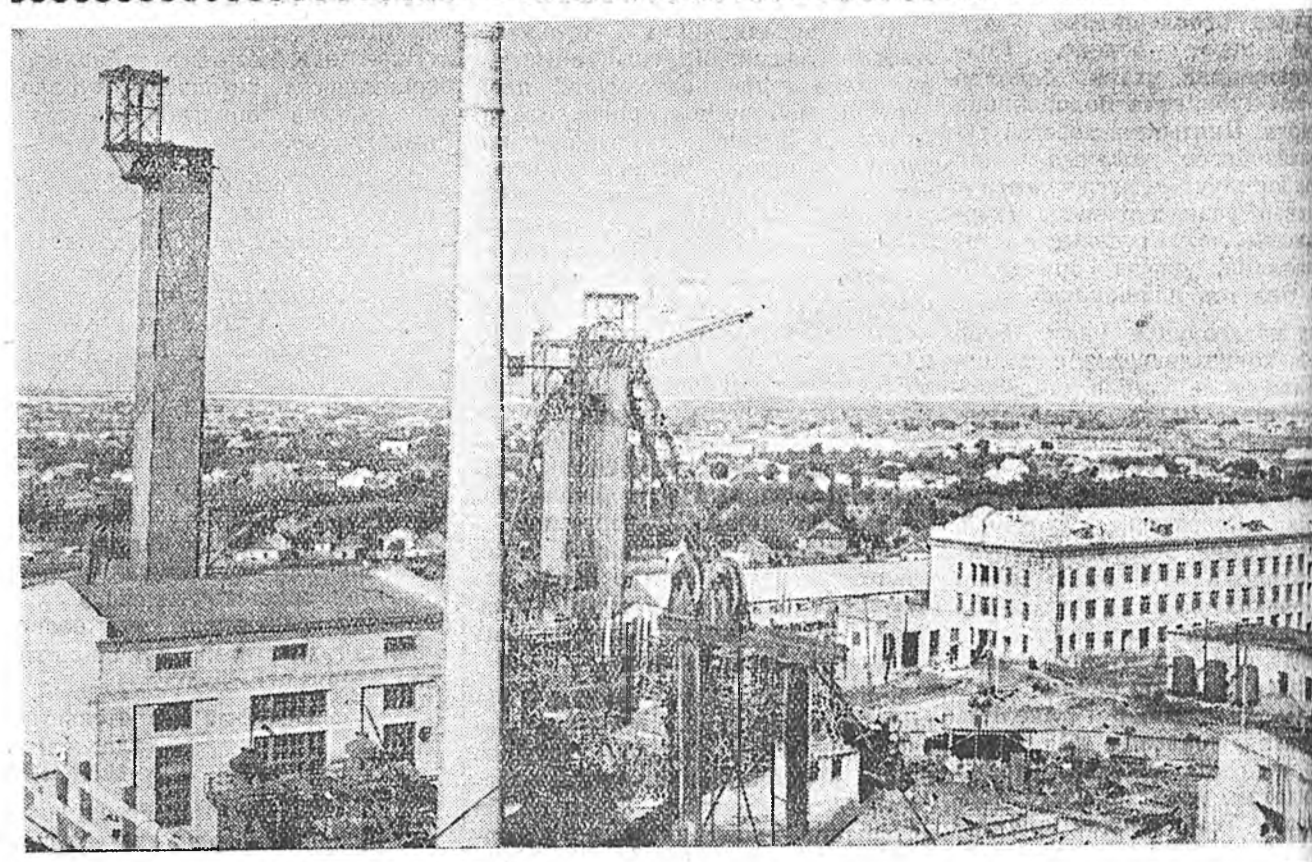
ДЭЭДЭ БОЛОН ТУСХ[АЙ] ДУНДА ҺУРГУУЛИНУУДА[Й] ХҮТЭЛБЭРИЛГЭ ШЭНЭДХЭН ХУБИЛГАГДАБА

Вильнюс. Литовско[й ССР-]эй Министрнүүдэй [Совет] дээдэ болон тусхай [дунда] һургуулинуудай Гүрэнэй [ко]митет байгуулха тухай [шии]тоол абаба. Тус комитет[эй] мэдэлдэ 9 дээдэ һург[уули]нууд, 68 техникум, т[усхай] дунда һургуулинууд [...]

Энэ комитет дээдэ б[олон] тусхай дунда һургуули[нууд]та хүнүүдые абаха [...] һуралсалай-методическ[а] мүүжүүлгын хүдэлмэри [хү]тэлбэрилхэ, республи[кын] ямар мэргэжэлтэдэй [хэрэг]тэй болохые шэнжэлхэ [...]гатай.

Тэрэшэлэн даалгагд[...] һуралсалай заведени[...] научна, багшанарай, [...]бэрилхы хүдэлмэрил[...]дые шэлэн олоно [...] ВУЗ-уудай научна [...]лэлгын хүдэлмэри [...]хэ юм.

(ТАСС)

Украинын ССР. Долоон жэлэй турша соо Сталинска экономическа райондо 33 шэнэ шахта ашаглалгада [...] шахта шэнэдхэн һэлгэгдэхэ байна. **Зураг дээрэ:** «Селидовскэ» томо шэнэ шахтын барилга.

ТАСС-эй фотохро[ника]

Экономикын темэдэ

Хонин ажалай продукциин өөрынь үнэ химдаруулха арга зам

Колхозууд болон совхозууд, хүдөөгэй бүхы ажалшад ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные химдаруулха асуудалда гол анхаралаа табидаг болоо. Энэнь шэнэ долоон жэлэй онсо өөрэ илгаань мүн болоно.

Колхозууд болон совхозуудай хүдэлмэриие гаргаһан продукциинь тоогоор сэгнэхэһээ гадна, мүн тэрэнэй өөрынь үнын хэмжээгээр сэгнэхээр саг болоо гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев нэгэтэ бэшэ зааһан байна. Гаргаһан продукциин өөрынь үнэ хадаа хүдөө ажахын предприятинуудай ажахые бүхы талаһаань харуулдаг хэмжүүр мүн гээшэ. Мүнөө болотор олон колхозууд тараан, һүн, мяхан, нооһон болон бусад зүйлэй өөрынь үнэ тухай асуудалаар һонирходоггүй шахуу байгаа. Колхоз гээшэмнай социалистическэ томо ажахы мүн болоно. Арьбалалта, алмалта хэхын тула үдэр бүри тэмсэнгүй, үйлэдбэриин хэрэгсэл болон ажалые зүбөөр хэрэглэхын түлөө оролдонгүй иимэ ажахые эрхилхын аргагүй.

Хонин ажалдахи продукциин өөрынь үные химдаруулха хэрэг нэн түрүүн үйлэдбэри эмхидхэһэн хэмжээнһээ, хүдөө ажахын хүдэлмэриие оньһожоруулһанһаа, ажалай түлбэриин гуримһаа болодог байха. Эдэ бүгэдэ хадаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ шухала арга зам болоно.

Хонин ажалай ашаг олзые дээшэлүүлхэ гээшэ продукциин өөрынь үные химдаруулха гол шухала арга мүн. Республикын колхозууд болон совхозууд һүүлэй табан жэлэй турша соо хонидойнгоо тоо толгойе ехээр олошоруулжа, 2,3 дахин нооһо ехээр абадаг болоо. Энээнтэй хамта колхозуудай мүнгэн олзо ургаһан байна. 1953 онойхитой сасуулбал, үнгэрэгшэ жэлдэ колхозуудай мүнгэн олзо гурба дахин ехэ болоһон байба. Гэхэтэй хамта, колхозууд болон совхозуудай хонин ажалһаа абадаг продукциин өөрынь үнэ үшөөл ехэшэг байһан шэгээрээ.

1958 ондо хони үсхэбэрилгын, тэрэнһээ абадаг продукциин өөрынь үные иимэ тоо баримтанууд харуулна гэбэл:

Аймагууд болон колхозуудай нэрэ	Эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ иимээр хүртэнэ: Хонидой тоо	Эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ иимээр хүртэнэ: Нооһон (килограммаар)	Хонин ажалай продукциин 1 центнерэй өөрынь үнэ (түхэригөөр): Нооһон	Хонин ажалай продукциин 1 центнерэй өөрынь үнэ (түхэригөөр): Мяхан
Курумканай	92	235	1709	344
Тэрэ тоодо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз	120	355	1521	277
Сэлэнгын	84	191	2336	304
Тэрэ тоодо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз	128	283	1546	164
Зэдын	73	160	1950	315
Тэрэ тоодо XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз	110	258	2038	236

Хони үсхэбэрилгэһөө абтадаг гол шухала продукци—нооһон, аймагай дунда зэргын тооһоо түрүү колхозуудта 20—25 процент химдаар, тиихэдэ гээгдэнги ажахынуудтай сасуулбал, бүри 1,5—2 дахин химдаар абтана гэжэ дээрэ харуулһан тоо баримтанууд гэршэлнэ. Хэрбээ нооһоной өөрынь үные нэгэ процентээр химдаруулбал республикын колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ 500 мянган түхэриг нэмэжэ абаха байгаа. Нооһоной өөрынь үные химдаруулха ехэ арга боломжонуудай бии байһые эдэ тоо баримтанууд харуулна. Нооһоной өөрынь үнын олон ондоо байһан ушар хадаа колхозуудай эрхэ байдалай ондо ондоо байһые харуулна бэшэ, харин үйлэдбэриин хэмжээнһээ болоно гээшэ. Хони үсхэбэрилгын ашаг олзотой байха бүри абтадаг продукцидань бага гаргаша хэгдэнэ. Тиимэ болохолоороо нооһон, мяхан химдаар абтаха болоно. Жэшээнь, 1958 ондо Борьёогой совхоз хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,6 килограмм нооһо хайшалжа, нэгэ центнер нооһоной өөрынь үнэ 2231 түхэриг 15 мүнгэн болгоо. Тиихэдэ Кяхтын совхоз дунда зэргээр хонин бүриһөө 2,970 килограм нооһо хайшалжа, центнер бүридэнь 2954 түхэриг мүнгэ гаргашалаа. Совхозуудай ажалһаа ондоо жэшээ хараад үзээбди. Үнгэрэгшэ жэлдэ Зэдын аймагай колхозууд дунда зэргээр хонин бүриһөө 2,4 килограмм нооһо хайшалаад, центнер бүридэнь 132 ажалта үдэр гаргашалба. Тиин гэхэдэнь, Сэлэнгын аймагай колхозууд хонин бүриһөө дунда зэргээр 2,7 килограмм нооһо хайшалаад, центнер бүридэнь 107 ажалта үдэр гэхэ гү, али 25 ажалта үдэрөөр багые гаргашалба.

Хониһоо нооһо ехээр хайшалха бүрее гаргашань бага болоно гэжэ энэ жэшээһээ харабабди. Энээниие туйлахын тулада хонидой үүлтэр һайжаруулха, тэдэниие һайнаар эрхилдэг болохо шухала. Хонидые искусственнээр үрэжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал мүнөө хандуулагдаха ёһотой гэжэ энээнтэй хамта тэмдэглэмээр. Энэ хадаа хони үсхэбэрилгэдэхи шухала хүдэлмэриин нэгэн мүн. Тиимэһээ энээниие эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэй. Зарим колхозуудта элдэб шалтагаан дурдаад, хонин һүрэгтөө хуса табидаг байна. Иимэ газарта хонидой үүлтэр һайжардаггүй, ажахыда ехэ хохидол болодог.

Хонидые бэлшээн таргалуулха гээшэ мяханай өөрынь үные химдаруулха шухала арга болоно. Зунай бэлшээриин ногоон эгээл химда тэжээл мүн. Зунай сагта тэжээлэй болон бусад гаргашанууд бага болоjo, центнер продукци бүхэнэй гаргаша хороно. Сэлэнгын аймагай олон хонишод хонидой зунай бэлшээриин һайн жэшээ харуулна. Хэрбээ 1958 ондо Сэлэнгын аймагай колхозууд шэнги тарган хонидые республикын бүхы колхозууд гүрэндэ худалдаһан байгаа һаа, хониной мяха абалга, гүрэндэ тушаалга 4300 центнерээр ехэ болоһон байха һэн. Хониной мяханай өөрыншье үнэ химда болохо һэн.

Продукциин өөрынь үные химдаруулха хэрэг ажалай бүтээсые дээшэлүүлэнгүй туйлагдахагүй байна. Манай республикын олон колхозууд болон совхозуудай хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйлые ехээр абаха долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаад байхадань энэ илангаяа шухала болоно. Дээшэлүүлэгдэһэн энэ уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада мал ажал эрхилхэ арга методээ һайжаруулха хэрэгтэй. Мал хараха түрүү арга хэрэглэбэл, эдеэ хоолой зүйл ехээр абтаха. Олонхи колхозууд, совхозуудта хонишондо үсөөн хонид хүртэдэг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, Курумканай, Кударын,Ториин аймагуудта нэгэ хонишон бүхэндэ 150—200 хонин хүртэнэ.

Шэнэ долоон жэлэй турша соо колхоз, совхозууд хонидойнгоо тооe 2—3 дахин олошоруулхаар хараална. Энээнтэй хамта эндэ хүдэлжэ ябаһан хүнэй тоо ехээр олошоруулангүй, хонишон бүхэндэ дунда зэргээр 350—600 толгой болоторнь хонидоо олошоруулха зорилго шиидхэгдэхэ ёһотой.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ химдаруулха хэрэгтэ үбһэ тэжээл үйлэдбэрилгэ ехэ удхашанартай байха. Хони үсхэбэрилгэһөө абтадаг продукциин өөрынь үнэдэ 25—36 процентнь тэжээлэй сэн оролсодог юм. Эгээл иимэһээ һайн шанартай аад, химда үбһэ тэжээлээр хонидые эдсэлүүлдэг болохо шухала. Энэмнай нооһо, мяха химдаар абаха гол аргын нэгэн болоно. Энэ жэлдэ хонишодой олон бригаданууд хаража ябаһан малдаа хүрэхэ хэмжээтэйгээр үбһэ тэжээл бэлдэхэ уялга абанхай. Гадна өөһэдынгөө хүсөөр малайнгаа байра заһажа, сэбэрлэжэ үбэлдэ бэлэдхэдэг байна. Эдэ бүгэдэмнай хони үсхэбэрилгэдэхи шэнэ, түрүү жэшээ[...] нэгэн мүн. Силос гээшэ хо[...]аад, химда тэжээлэй нэгэн[...] хонишодой дүй дүршэл хар[...] Тиимэһээ химда аргаар сило[с да]ража абаха шухала. Газар дараһан силосэй тэжээлэй [...]цэ бүхэн 10—15 мүнгэнһөө [...] болодоггүй, тиигээд ажалайн[ь бү]тээсэ 2—3 дахин ехэ байдаг. Энээниие хараадаа абажа, [...] ажахынууд хонидой үбэлж[...]дүтэ энэ аргаар силос даража[...]на.

Ажалай бүтээсэ дээшэл[үүлхэ,] продукциин үнэ химдаруулха[...]шэ ажалай түлөөһэнһөө, нор[...] болодог юм. Энэ шухала [...] ехэ дутагдалнууд бии занда[...]рим колхозууд үни удаан са[...] ажалай нормые дахяад [...] үзэдэггүй, тэрэниие таамаг [...]дог заншалтай. Ажалай хууш[...] нормо, түлөөһые дахин хаража[...] хөөр саг ерээ. Абаһан проду[кциин] тоогоор, тэрэнэй өөрынь үнын[...]гээр ажалые түлэхөөр саг бо[...]

Хэрэгсэлнүүд болон мате[риал]нуудые арьбалха, алмахын [...] үдэр бүри тэмсэнгүйгөөр хони[...]бэрилгэһөө абадаг проду[кциин] химдаруулхын аргагүй. Түрү[...]нишод ажахын жэжэ зэр зэб[сэг] эхилээд, бүхы юумэеэ химга[...] байна. Аса, тармуул, хүрзэ, [...] мушка, мушхамал, багажа [...] тэргэ, шарга гэхэ мэтэнүүдые[...]тыень гамтайгаар абажа [...] хэрэгтэй бшуу. Тиигээгүй[...] абаһан продукциин өөрынь [...] эдэ оруулагдаха болоно.

Хонишодой бригадануудта[...]хын тоосоо нэбтэрүүлбэл, а[...]ха химгадаха гурим һайнаар[...]даха болоно. Хонишодой б[...] бүхэндэ продукци абаха, [...] үные химдаруулха, гаргаш[...]даабари үгэбэл зохистой.

Ц. ДОРЖИЕВ, эконо[мист].

КУДАРЫН КУЙБЫШЕВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗ 6 YДЭРТЭ ОРООhО ТАРЯАГАА ХАДАЖА ДYYРГЭЭ

НYХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД! Хуряалгын түрүүшүүлhээ жэшээ абагты!

Таряа хуряалга иигэжэ эмхидхэгдэнэ

(Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэлhөө)

ШЭНЭ, ТYРYY АРГА ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

Колхозой механизаторнууд хоёр-дохи жэлээ хуряалгын агрегадуудые бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлгэхэ арга хэрэглэнэ. Энэ шэнэ аргын удхынь юуб гэхэдэ, лафетнэ жатканууд, тааруулагдаhан комбайнууд бүлэг бүлэгөөрөө хубааржа, нэгэ поли дээрэ хүдэлнэ. Колхозой поли дээрэ дүрбэ дүрбөөрөө хубаарhан 2 бүлэг жатканууд ажаллана. Тэдэнэй тоодо гурбан тааруулагдаhан комбайнууд оролсоно. Иимэ аргаар таряа хадахада эрхим hайн амжалта туйлагдадаг байhаниинь үнгэрhөн нёдондо жэлдэ элирүүлэгдээ бэлэ. Зарим агрегадуудта энэ жэлэй механизаторнуудай hургуули дүүргэhэн, дүршэл багатай машинистнууд хүдэлнэ. Тиимэhээ тэдэнэй дэргэдэ мэргэжэл ехэтэй механизаторнуудта дүтэ хүдэлгэхэдэ hайн. Хэрбээ ямар нэгэн агрегадай зогсоол болоо haa, комбайнернууд бэе бэедээ туhалалсана. Тиигэжэ нэгэнэйнгээ түлөө бултадаа оролдожо, агрегадуудай ехээр haатаха ябадал үзэгдэнэгүй.

Илангаяа сабшагдаhан баал суглуулхадаа бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлхэдэ угаа зохид. Тэрэнэй ашаар комбайнhаа таряа зөөдэг автомашинанууд зүбөөр ашаглагдана. Комбайн бүхэнhөө 1—1 автомашина таряа зөөжэ үрьдидэг юм. Урдань нэгэ комбайнhаа хэдэн машина таряа шэрэдэг байгаа бшуу. Таряа хуряалгада бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ арга хэрэглэхэдэ агрегадуудые техническэ талаар хангахада, тэдэниие хүтэлбэрилхэдэ, ажалыень хинан шалгахада hайн. Мүн агрегадуудые түлишээр, уhаар хангахада зохид боложо үгэдэг. Нэгэ газар ябаhан агрегадуудай хоорондо социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэдэ, механизаторнуудые хүүгүүн эдеэгээр хангахада тааруу.

Энэ жэлдэ Ехэ Кударын механизаторнууд таряа хуряалгадаа урдаhаа hайнаар бэлдээ. Таряалангай ехэнхи хубинь хоёрдохи комплексно бригадада хүртэнэ. Мүнөө колхозой бүхы техникэ хоёрдохи бригадын таряалан дээрэ хүдэлжэ байна. Колхоздо бүхыдөө хоёр лафетнэ жатка, «ЖН-4» маркын 3 жатка, 7 комбайн тоологдоно. Иимэ техникэтэй байхадаа колхоз ороохо таряагаа 6—7 үдэрэй туршада сабшажа, 5—6 үдэрэй суглуулха аргатай байгаа бшуу. Энэ жэлдэ 1230 га шэнисэ, 33 га хара тарян, 55 га ячмень гэхэ гү, али 1318 га хуряагдаха юм.

ТАРЯА СЭБЭРЛЭЛГЭ ОНЬhОЖОРУУЛАГДАА

Таряа сэбэрлэхын тулада 4 зернопульт, «ОСМУ-3» машина бии. Үнгэрhэн жэлдэ таряа сэбэрлэдэг машина бүхэн ами аминдаа двигательhээ хүдэлгэгдэдэг байгаа. Мүнөө жэлдэ нүүдэл электростанци абаруулагдаа. Тэрэнэй ашаар таряа сэбэрлэдэг бүхы машина электрическэ хүсөөр хүдэлнэ. Тиихэдэ механизаторнуудай гэртэ, столоводо электрын гал оруулагданхай. Һүнидөө таряанай тоог гэрэлтүүлэгдэнэ. Зернопультнүүд мөөр дээрэ табигдоо. Таряа ашаха, буулгаха хүдэлмэри оньhожоруулагданхай. Энэ жэлдэ комбайнай бункерhээ гараhан таряа тоог дээрэ оруулангүй, сэхэ бэлэдхэлэй пункт абаашаха гэжэ шиидэнхэйбди. Тоог дээрэ үрэhэндэ орохо, колхознигуудта хубаагдаха таряан сэбэрлэгдэхэ болоно. Бэлэдхэлэй пунктда комбайнhаа сэхэ абаашахадаа гүрэндэ таряа тушаалга богони болзорто дүүргэхэ аргатай болонобди.

Бүлэг бүлэгөөрөө ябажа, ороохо таряа хуряахын тула комбайнуудай тусхай маршрут зохёогдожо, полевой станда үлгэгдэнхэй. Таряа амяарлан хуряажа байhан комбайнернууд агрегадуудай ябаха маршрутна графигтай hайнаар танилсуулагдаа. Таряа хадажа ябаhан нүхэр И. П. Шайдуровай 4 агрегат Гор-Чулуута, Бага Яама, Буурай гэдэг участогуудые ээлжэлүүлэн байгаад хадаха юм. Мүн нүхэр А. И. Ложкиной бүлэг машинанууд баhал тодорхой маршрутаар хүдэлнэ. Баал суглуулха хоёр бүлэг мүн лэ маршрудай зааhанай ёhоор хүдэлхэ. Агрономууд маршрудаа зүбөөр хэрэглэжэ байhаниие, хуряалгын шанарые хинан шалгана. Колхозой агроном нүхэр Кузнецова агрегадуудай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

АБАhАН УЯЛГАНУУДАА ДYYРГЭНЭ

Сагай уларилай хэды таагүй байбашье, манай механизаторнууд хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ байна. Августын 26-най мэдээгээр 1350 гектар таряан хадагдаа.

Механизаторнуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Бүлэг, агрегад бүхэн хоорондоо мүрысэнэ. Лафетнэ жаткын машинистнууд үдэртөө 40

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ЖН-4» навесной жаткын машинистнууд аха дүүнэр Михаил (зүүн гарhаа), Николай Лапинтан агрегадайнгаа хажууда байна. Эдэнэр үдэртөө 40—55 гектар таряа хадана.

га (нормонь 18 га), навесной жаткын машинистнууд 40 га (нормонь 16 га), тааруулагдаhан комбайнай комбайнернууд 40 га (нормонь 10 га) хадаха гэhэн уялгануудые абанхай. Түрүүшын үдэрhөө механизаторнууд уялгаа дүүргэжэ байгаа.

Хуряалгын түрүүшын үдэр аха дүүнэр Николай Сергеевич, Михаил Сергеевич Лапинтан навесной «ЖН-4» жаткаар 54 гектар хадаа. Үглөө үдэрынь тэдэнэр 40 гектар хадаа. Тааруулагдаhан «С-6» комбайнаар комбайнер Андрей Иванович Ложкин 35—40 гектар, Николай Николаевич Серебренников 35 гектар, лафетнэ жаткын машинист В. Ф. Кожевников 35—40 гектар хүрэтэр хадана. Агрегат бүхэн хоёр халаанда хүдэлнэ. Үглөөнэй 7—8 часhаа эхилээд, үглөөнэй 4—5 хүрэтэр агрегадууд хүдэлнэ. Бага зэргэ амараад, машинаа тоhодоод, дахин хүдэлжэ эхилнэ. Механизаторнуудта ажал дээрэнь эдеэ хоол абаашагдажа үгтэнэ.

Комбайнернууд хадахадаа полиингоо хоёр захада (таригдаагүй газарта) эрьежэ ородог. Нэгэ участогаа дууhаад, зэргэлээд байhан участогта ороходоо түрүүшын харгы гаргаhан мүр дахажа эхилдэг. Тиихэдэ баалынь түрүүшын баалтай ойро зэргэлжэ унадаг. Зэргэлээд ойрохон хэбтэhэн хоёр баалнуудые нэгэ гаралгадаа суглуулхада ажалда хороосотойнь мэдээжэ. Шэрэжэ ябаhан тракторнуудаа 2—3-дахи скоростёор ябуулжа, шадаал haa hолоомоо доогуур, газарhaa 12—16 сантиметр үндэртэйгөөр отолно. Иигэжэ сабшахада таряанай узуур баалдаа дарагдахадаа нугардаггүй, баалнуудынь түрэгөөр хатана.

Манай промышленность амяарлан хуряалгада хэрэглэгдэхээр «Беларусь» тракторта тодхогдохо навесной «ЖН-4» маркын жатка олоор гаргажа, хүдөө ажахыда эльгээгээ. Шэнэ жатка яhала зохид машина гэжэ элирүүлэгдээ. Машинистнууд түрүүшын үдэрhөө hайн амжалта туйлана. Энэ машинын дутагдал юуб гэхэдэ, тракторай радиаторта hолоомо, тооhон шэнгэнэ. Тэрэниие усадхахын тулада радиаторай урда нимгэн түмэр табижа үгэхэ ёhотой. Жаткын ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын зорилгоор жаткын хойноhоо лафетэгүй жатка шагтагалха гэжэ шиидээбди. Лафетэгүй жатка шагтагалхада машинист хэрэггүй, мүнөөхи нэгэ тракторист жолоодохо юм. Бидэ лафетэгүй нэгэ жатка абаhан байнабди. «Беларусь» тракторын хойноhоо лафетэгүй жатка шагтагалхада баалынь тракторай урдахи жаткаар хадагдаhан баалтай зэргэлжэ унадаг юм. «С-6» комбайн суглуулхадаа 2 баалнуудые нэгэ мүhэн абаха аргатай болохо бшуу.

Комбайнай сабшажа ябаха үедэ полотногой дунда таряанай залаа болон жэжэ hолоомо орожо haад ушаруулна. Манай комбайнернууд полотно эрьюулдэг хажуу талын валигай захада хутага хэжэ тааруулдаг. Илангаяа отолдог аппарадай хойноhоо hайнаар харууhалха шухала.

НИИТЭ ПОЛИТИЧЕСКЭ ХYДЭЛМЭРИ ТУХАЙ

Үдэр hүнигүй хүдэлжэ байhан механизаторнуудай культурна эрилтые хүсэд хангаха хэрэг правлениин, партийна организациин нангин уялга болоно.

Механизаторнуудай байдаг полевой стан hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Ургаса хуряалгые богони болзорто дүүргэе гэhэн уряа лозунгнууд, мүн харуулан ойлгуулха зүйлнүүд олоор хадагданхай. Тусхай самбар дээрэ механизаторнуудай үдэр бүриин хэhэн ажал бэшэгдэнэ. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, комбайнернуудай дунда соносхогдоно. Мүрысөөндэ түрүүлhэн агрегадта правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан вымпел барюулагдана. Агрегат бүхэндэ агитаторнууд томилогдонхой. Үдэр бүри «Дайшалхы хуудаhан», «Молни» гаргагдана.

Табан хоногой туршада таряа хуряалгада хабаадажа байhан хүнүүдтэ нэгэ дахин кино, уран hайханай концерт харуулагдана. Полевой станда радиоприёмник, шахмат, домино, болон элдэб наадануудбии.

КПСС-эй Кударын айком таряа хуряалгын үедэ бригада бүхэндэ аймагай центрhээ политэмхидхэгшэдые эльгээhэн байна. Энэ тон hайшаалтай үүсхэл мүн. Политэмхидхэгшэ бүхы ажал-ябуулгаяа ургасые богони болзорто, гээлтэ хоролтогүй хуряажа абахын түлөө элсүүлнэ.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ АЖАЛ hАЙНААР ТYЛЭГДЭНЭ

Таряае амяарлан хуряажа байhан механизаторнуудые материальна талаар урмашуулхын тулада колхозой правлени, партийна организаци гол түлбэриин, мүн нэмэлтэ түлбэриин тусхай гурим зохёогоо.

Лафетнэ жаткын машинист үдэртөө 18 гектар (нормо) хадаа haa 40 түхэриг, гектар бүриин 0,2 килограмм таряа гэхэ гү, али хамта 3,6 килограмм таряа абаха юм. Үдэртөө 30 гектар хадаа haa, 18 гектарhaa дээшэнхи гектар бүридэ 4 түхэриг, 0,3 килограмм таряа түлэгдэхэ. 40 гектар хадаа haaнь, 30 гектарhaa дээшэнхи гектар бүридэ 5 түхэриг, 0,3 килограмм таряа түлэгдэхэ. Зүгөөр навесной жаткын машинистда лафетнэ жаткада ороходоо 10 процент доогуур түлэгдэнэ. Тааруулагдаhан «С-6» комбайнаар 10 гектар сабшаа хада (нормонь) комбайнерто 40 түхэриг, гектар бүридэ 0,2 килограмм таряа түлэгдэнэ. 10 гектарhaa 20 га хүрэтэр сабшахадань, 10 гектарhaa дээшэнхи гектар бүридэ 5 түхэриг, 0,3 килограмм таряа түлэгдэнэ. 20 гектарhaa 30 гектар хүрэтэр сабшахада, 20 гектарhaa дээшэнхи гектар бүридэ 6 түхэриг, 0,3 килограмм таряа үгэхэ.

Баал суглуулжа сохижо ябаhан комбайнерта 10 гектар суглуулаа haa, (нормонь) 40 түхэриг, сохигдоhон центнер таряа бүхэнэй 0,30 түхэриг, гектар бүриин 0,1 килограмм таряа түлэгдэнэ. 10 гектарhaa 20 гектар хүрэтэр суглуулаа haa, гектар бүридэ 0,150 килограмм таряа түлэгдэхэ. 20 гектарhaa 30 гектар хүрэтэр суглуулагдабал, 20 гектарhaa дээшэнхи гектар бүридэ 5 түхэриг үгтэхэ.

«С-6» комбайнаар, лафетнэ жаткаар сезон соогоо 300 гектар амяарлан хуряаhан комбайнернуудта 25 пүүд таряа шан үгтэхэ, 180 гектар хадабалнь 15 пүүд таряа шан үгтэхэ.

Гол түлбэриhөө гадна «С-6» комбайнаар 220 гектар, «С-4» комбайнаар 180 гектар баалнуудые суглуулбал, комбайнер бүхэндэ мүн лэ 25 пүүд таряа шан үгтэхэ юм.

Комбайнернуудай туhалагшадта комбайнернуудай түлбэриин 75 процентнь, hолоомо бухаллагшадта комбайнернуудай түлбэриин 30 процентнь түлэгдэнэ.

Иигэжэ комбайнернуудые урмашуулхада ажал хэрэгынь урагшатайгаар ябана.

Мүн комбайнhaa таряа зөөжэ байhан автомашинын шофернуудта нэмэлтэ түлбэри түлэгдэхөөр хараалагдана. Табан километрын газарта хоёр комбайнhaa 7 үдэрэй туршада таряа зөөжэ үрьдээд байбалнь шоферто 5 центнер таряа, энэ зайда 3 комбайнануудые хүсэд хангаhан шоферто 10 центнер таряа нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ юм. Дүрбэн үдэрэй туршада 150 гектар хадаhан лафетнэ жаткын агрегадта 6 центнер таряа, табан үдэртэ 200 гектар хуряагаа haa—10 центнер таряа нэмэлтэ түлбэри болгон түлэгдэхэ. Тааруулагдаhан «С-6» комбайнаар 4 үдэрэй туршада 120 гектар хадаа haa, агрегадта 6 центнер таряа, табан үдэртэ 180 гектар хадабалнь—10 центнер таряа үгтэхэ.

Баалнуудые суглуулжа ябаhан «С-6» комбайнаар долоон үдэрэй туршада 180 гектар абаа haa, агрегадта 10 центнер таряа, энэ хугасаада 200 гектар суглуулбал, 12 центнер таряа нэмэлтэ түлбэри түлэгдэхэ. «С-4» комбайнын агрегадта нэмэлтэ түлбэринь 10 процент доогуур үгтэхөөр хараалагдана.

Социалистическэ мүрысөөндэ илаhан агрегадта аймагай түрүүшүүлэй суглаан дээрэ «эрхим бүлэг» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдохо, бүлэгэй гэшүүд бултадаа аймагай хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэхэ юм. Колхозой механизаторнууд хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө унаhан малгайгаа абангүйгөөр оролдожо байна.

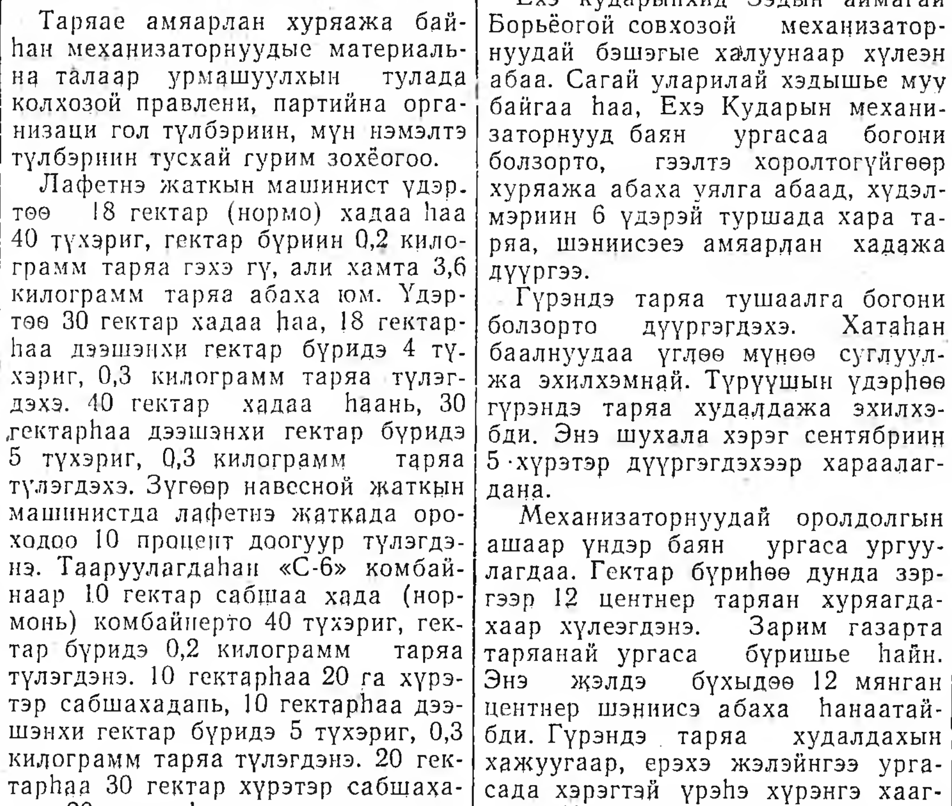
Ехэ кударынхид Зэдын аймагай Борьёогой совхозой механизаторнуудай бэшэгые халуунаар хүлеэн абаа. Сагай уларилай хэдышье муу байгаа haa, Ехэ Кударын механизаторнууд баян ургасаа богони болзорто, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха уялга абаад, хүдэлмэриин 6 үдэрэй туршада хара таряа, шэниисээ амяарлан хадажа дүүргээ.

Гүрэндэ таряа тушаалга богони болзорто дүүргэгдэхэ. Хатаhан баалнуудаа үглөө мүнөө суглуулжа эхилхэмнай. Түрүүшын үдэрhөө гүрэндэ таряа худалдажа эхилхэбди. Энэ шухала хэрэг сентябриин 5 хүрэтэр дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Механизаторнуудай оролдолгын ашаар үндэр баян ургаса ургуулагдаа. Гектар бүриhөө дунда зэргээр 12 центнер таряан хуряагдахаар хүлеэгдэнэ. Зарим газарта таряанай ургаса бүришье hайн. Энэ жэлдэ бүхыдөө 12 мянган центнер шэниисэ абаха hанаатайбди. Гүрэндэ таряа худалдахын хажуугаар, ерэхэ жэлэйнгээ ургасада хэрэгтэй үрэhэ хүрэнгэ хаагдаха. Таряанай тоог нилээд үргэдхэгдэжэ, шалань цементээр хушагдаа. Үнгэрhэн жэлдэ бүхы таряалангайнгаа 90 процентынь амяарлан хуряаhан байнабди. Энэ түрүү аргые бидэ 1956 онhоо амжалтатайгаар хэрэглэжэ байнабди. Харин энэ жэлдэ бүхы ороохо таряан имагтал амяарлан хуряагдаба.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай амжалтаар угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэбди.

Г. Мансуровский, колхозой түрүүлэгшэ,
Д. Болхоев, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тааруулагдаhан «С-6» комбайнаар нүхэр Н. Н. Серебренников таряа хадажа ябана.

Бодото ажалаараа дэмжээ

ЯРУУНА. **(Телефоноор абтаба).** Бүхы таряагаа амяарлан хуряажа, агрегадуудые бүлэг бүлэгөөрнь ашаглажа, жатка бүхэнөөр үдэртөө 2—3 нормо дүүргэе гэhэн Борьёогой совхозой механизаторнуудай орденто республикынгаа бүхы механизаторнуудта хандаhан бэшэгтэй яруунынхид танилсаха зуураа, тэдэнэй үнэтэ үүсхэлые бодото ажалаараа дэмжэхын түлөө оролдожо байна.

Аймаг соогоо амяарлан хуряалгые түрүүлэн эхилhэн «Рассвет» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Жалсанов, партийна организациин секретарь нүхэр Цыденов) 2750 гектарай таряа мүнөө жэл хуряаха юм. Ургасаншье муу бэшэ, гектар бүриhөө дунда зэргээр 10 центнер, зарим hайн участогуудhаа бүришье ехэ таряан хуряагдахаар хүлеэгдэнэ. Колхозой гэшүүд хуряалгынгаа техникые түгэс hайнаар бэлдэнхэй. Мүнөө табан лафетнэ жатка, холбогдомол хоёр жатка таряа хадажа эхилэнхэй.

Һаяхан колхозой механизаторнууд сугларжа, Борьёогой совхозой механизаторнуудай хандалгые зүбшэн хэлсээд, тэдэнэй жэшээгээр таряагаа гээлтэгүйгөөр, hайнаар хуряажа, партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай амжалтаар угтахаар шиидээ. Иигэжэ бүхы таряагаа долоон хоногой турша соо амяарлан хадажа дүүргээд, 9 хоног соо суглуулан сохихобди гэhэн социалистическэ уялга абаба. Мүн лафетнэ жатка бүхэнөөр үдэртөө хоёр нормо дүүргэхэ гэхэ гү, али 4 үдэр соо 150 гектар таряа хадаха, подборщигтой «Сталинец-6» комбайнаар долоон үдэр соо 180 га суглуулан сохихо уялгануудые машинист болон комбайнернууд абаа. Эндэхи механизаторнууд абаhан уялгануудаа ажал дээрээ бодотоор бэелүүлжэ захаланхай.

Мүнөө Яруунада сагай уларилай хэды муу, үдэр бүхэндэ хура бороотой байбашье, энэ колхоздо 600 гаран гектар ячмень хадагдаад, суглуулан сохигдожо эхилээ.

Борьёогойхидой жэшээгээр ажаллажа байhан дүй дүршэл ехэтэй үнинэй механизатор Базаржап Жамсуев түрүүшын 4 үдэр соо 156 гектар ячмень хадажа, үдэртөө 16 гектарай орондо 39 гектар хадаhан байха юм. Тиигэжэ 4 үдэр соо 8 үдэрэй нормо дүүргээ. Ажалайнь шанар hайн. Жаткыень шэрэдэг залуу тракторист Дашинима Гунгаров трактораа hаадгүйгөөр ябуулна. Мүнөө эдэ механизаторнууд түрүүшынгээ амжалтаар hанаагаа амарангүй, саашадаа үдэрэй 3 нормо дүүргэхээр ажаллана.

Мүн лафетнэ жаткын машинист Павел Минеев, «Сталинец-6» комбайндаа хоёр подборщик тодхоhон комбайнер Б-М. Санжиев, унаhан таряа хуряадаг Эрдэни Доржиев болон бусад түрүүшын үдэрhөө эхилжэ амжалтатайгаар ажаллажа байна.

Тус колхозой правлени, партком механизаторнуудайнгаа абаhан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхынь тула тэдэнэртээ зохихо арга боломжо олгожо, социалистическэ мүрысөө эмхидхэнхэй.

Гэбэшье борьёогойхидой үнэтэ үүсхэл зарим колхоздо, мүн совхоздо хүсэд дэмжэгдэнэгүй. Энэ хандалгые механизаторнуудай зүбшэн хэлсэхэ хэрэгые эмхидхээгүй байhаар. Илангаяа «Путь социализма», «Победа», «Дружба» колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «хура бороон ходо ороно. Борьёогойхидтой адли тиимэ ехэ амжалта туйлахань бэрхэтэй болоод байна»,—гэжэ гээгдэнги hаналаар мэдүүлнэ.

—Борьёогойхидой хандалгые фермэнүүдтэмнай зүбшэн хэлсэхэ бэшэ юм гү, яhала уншаалди даа. Теэд манай эндэ энэ аргаар ажаллахань бэрхэтэй байна,—гэжэ мяха-hүнэй совхозой директор нүхэр Зайцев мэдүүлнэ.

Тус совхозой 2-дохи, 3-дахи, 4-дэхи, фермэнүүдтэ амяарлан хуряалга эхилэнхэй. Теэд нэгэшье машинист борьёогойхидой үнэтэ үүсхэлтэй, хандалгатай танилсаагүй, социалистическэ уялга абаагүй байhаар.

Яруунада хура бороогүй үдэрнүүд хомор тохёолдожо, хуряалгын хүдэлмэридэ hаад, түбэг ушаруулна. Гэбэшье хуряалга дээрэ түрүү аргануудые борьёогойхидой жэшээгээр үргэнөөр хэрэглэн, ажал хүдэлмэреэ түргэдхэжэ, бүхы таряагаа саг болзортонь hайн шанартайгаар хуряажа абахын тула яруунынхид оролдохо зэргэтэй.

Ц. Дандаров,
аймагай «Сталинец» газетын редакторай орлогшо.

Эмхигүй ажалай хойшолонгууд

Закаменай аймаг адуу мал олонтой тула мал ажалhаа абтадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абаха түсэбтэй. Гэбэшье толгой бүриhөө ашаг шэмэ абалгань тон бага байhаар. Энэ юун дээрэhээ болодог бэ гэбэл, жэл бүри тэжээл дутамаг багаар бэлдэгдэжэ, бүхы малынь туража ондо ородог, олоороо гарзалшадаг юм.

Энэ дутагдалhаа бодото тобшолол хэжэ, байгша оной элбэг ногоое саг болзортонь хуряагаад, силостэ дараад, хоёр жэлэй нөөсэ бэлдэхэ гээшэ закаменайхидай гол зорилго байгаа. Теэд энэ зорилго бэелүүлхын тула биратай юумэн хэгдэнэгүй. Тэжээл бэлэдхэлэй эхилхэдэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд «ногоон ургажа хүсэнэгүй, саг эртэ» гэhэн үгэ зугаа гаргажа, үбhэ хуряалгын хүдэлмэриие арбаад хоногоор гэдэргэ татаа hэн. Тиихэhээ гадна «хура бороон ехээр ороно» гэhэн шалтаг баряад, түрүүшын үдэрнүүдтэ өөдэтэй үбhэ сабшаагүй байгаа. Хура бороонoй орожо байбашье haa, аймагай алишье колхоз илгадгүй, хээрын ногоогоор горьтой ехэ силос даража абаха аргатай байhан юм. Теэд энэнь биратайгаар хэгдэнэгүй.

Тэгшэ газар дээрэ силос дараха ушар нэгэшье колхоздо үзэгдөөгүй. Харин колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шэнэ аргаhаа айhан мэтэ «харин ямар юм даа, бэшэ колхозууд хэнэ бэзэ» гэжэ бэеhээ зайсуулжа үнгэргөө. Жэшээлхэдэ, Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ жэл таримал ургасамнай hайнаар ургаа, тиимэhээ траншей, нүхэнүүднай үсөөдэшоо гэhэн hэнгэргүй шалтаг урдаа баряад, хээрын ногоогоор силос дараагүй байhаар.

Мүнөө аймагай колхозууд 27200 тонно силос дараха түсэбэйнгөө оройдоол 8140 гэхэ гү, али 30 процентыень дараад байха юм.

Тиихэдэ аймаг соогоо эгээн олон малтай «Коммунизм» колхоз 450 тонно, «Коммунизмын зам» 1300 тонно, «Победа»—550 тонно, «Байкал»—280 тонно силостэй болоод байна. Зүгөөр эдэ колхозуудай силос дараха түсэбынь хэгдэhэндэнь оroходоо 3—4 дахин ехэ байха юм. Тиихэдэ «Коммунизмын зам», Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Родина» колхозуудай тариhан наран сэсэг ургажа хүсэhэн аад, силослэгдэнэгүй. Тиихэдэ эдэ колхо[illegible] үбhэ сабшалгаяа оройдоол 66—76 процент дүүргээд байха юм. Аймаг дотор үшөө тармагдаагүй 3000 шахуу гектар үбhэн бороондо угаагдажа хэбтэhээр. Зарим колхозууд тэжээл бэлэдхэлгээр нёдондо жэлэй энэ үеынхиhээ гээгдэжэ ябана.

Аймаг дотор үдэрэй 450 тонно гэхэ гү, али силоснэ комбайн бүхэндэ 30—35 тонно силос дарагдана. Энээгээр бодоходо колхоз бүхэндэ үдэртөө оройдоол 45 тонно силос дарагдана. Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 5150 тонно силос дараха аад, оройдоол 1700 тонно багтаамжатай нүхэтэй юм. Иимэ колхозууд олон.

Эдэ мэтын дутагдалнууд юу харуулнаб гэхэдэ, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үбhэ хуряалгын үедэ эмхидхэлэй хүдэлмэри тон hулаар «эмхидхэhэн» байха юм. Хүдэлмэриин түсэб, график колхознигуудта бултандань хүргэгдөөгүй, зарим колхозуудта табигдаашьегүй байшоо.

Үбhэ хуряалга, силос даралга дээрэ хүдэлжэ байhан колхознигуудай ажалай түлбэри гуримшуулагдаагүй. Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд бүхы колхозуудта согсологдоногүй, тиимэhээ колхознигуудай хэрээр хүдэлhэниинь мэдэгдэнэгүй.

Колхозуудай полинууд дээрэ таряан амяарлан хадагдаха болошонхой. Тиихэлээрээ ажахын хоёр шухала кампани зэргэшэхэ баатай болобо. Зарим колхозуудта машина, техникэнь дуталдана. Таряа хуряалгада Закаменай РТС тон муугаар бэлдээ. Лафетнэ 3 жатка заhабарилагдажа дүүргэгдээгүй хэбтэhээр. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд таряа зөөхэ амhарта, автомашинаар дуталдана. АТК-тэй договор баталаа hаамнай, автомашинанууд бэлэн болохо гэhэн найдабарида эндэхи хүтэлбэрилэгшэд ээлэлгэдэшоод hууhаар. Тиихэдэнь 4-дэхи АТК резинэгүй дээрэhээ олон автомашина үгэжэ шадахагүйбди гэжэ мэдүүлнэ. Зүгөөр эдэ колхозууд таряа зөөлгэдөө мори унаа олоор ябуулха аргатай. Тиимэhээ мори унаагаа эртээнhээ бэлдэхэ шухала.

Мүн Ленинэй, Сталинай, XX партсъездын, «Коммунизмын зам» колхозууд таряанайнгаа тоогуудые, мүн бусадшье хэрэгсэлнүүдээ заhабарилжа эхилээдүй.

Д. Аюшеев, манай корр.

Клавдимнай ерэбэ

Клавдия Власова Улан-Удын кооперативна техникум дүүргээд, Кабанскын аймагта ажаллахаар эльгээгдэһэн юм.

Комсомол басаган эндэ ерэһэн түрүүшынгээ үдэр ВЛКСМ-эй айкомдо орожо, секретарьтай хөөрэлдэһэн байгаа.

— Аймпотребсоюзай автолавкые даагша Шайдурова ажалдаа хайша хэрэгээр хандана, пайщигуудай захил, гуйлтанууд муугаар дүүргэгдэнэ,—гэжэ айкомой секретарь нүхэр Баландина хэлээд, Клавые тус автолавкада ажаллахыень дурадхаба.

Залуу басаган комсомолой секретариин, аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшын дурадхалые зүбшөөжэ, автолавкада ажаллаха болобо.

Ажаллажа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө нүхэр Власова ажалшадай ямар юумэ абаха байһыень мэдэжэ, тэдэнэрэйнгээ захил дүүргэхээр Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай гүүртэ, фермэ, үбһэшэдэй бригадануудта гараба.

— Яагаа һайн юм. Сабхи гутал, зунай хубсаһа оёхо бүд үнинэйшье асардаггүй, гансал архиһаа ондоо юумэн үгы байгша бэлэй,—гэлдэжэ колхозой гэшүүд залуу басаганай түрүүшын ажалые магтаба.

Ажалшадта һайн эд бараа абаашадаг комсомол басаган мүнөө аймагай колхоз, совхозой малшад, хонишодой, загаһашадай дунда хүндэтэй болонхой.

Автолавкын тооһо бурьюулан холоһоо харагдамсаар нютагай ажалшад «Клавдимнай ерэбэ» гэлсэдэг болонхой.

К. Димов.

Залуу хүдэлмэришэд

Улан-Удын судна бүтээлгын заводто байгша оной август һарын эхеэр гурбадахи ФЗО һургуули дүүргэһэн бүлэг хүдэлмэришэд ажаллахаар ерэбэ. Эдэнэр слесарь-хабсаргагшад, уран дархашуулай бригадануудта ажаллахаар эльгээгдэбэ.

Залуушуул ажалайнгаа хажуугаар хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын дунда һургуулида һуралсажа, өөһэдынгөө мэргэжэл дээшэлүүлхэ юм.

Эдэнэр ажаллажа эхилһэн түрүүшын үдэрһөө даалгагдаһан хүдэлмэридөө һайнаар хандана, хэһэн, бүтээһэн юумэниинь шанар һайнтай.

Д. Балданов.

Эдир шатаршадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ

Латвиин республикын ниислэл хото—Ригэдэ эдир шатаршадай бүхэсоюзна мүрысөөн эхилбэ. Турнирта Армениин, Азербайджанай, Белоруссиин, Грузиин, Латвиин, Украинын, Эстониин, Россин Федерациин, Ленинград, Москва городуудай 10 команда хабаадалсана.

Нэгэдэхи турай эхилхэдэ ороной зүг бүхэнһөө ерэһэн шатаршад шангаар тулалдажа, мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлжэ байһанаа гэршэлэн харуулаа.

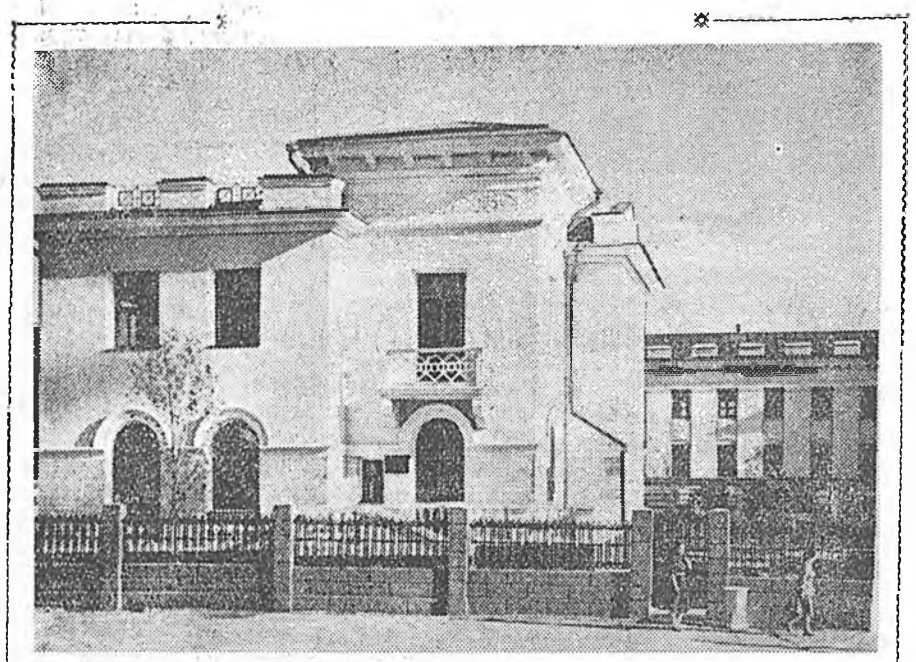
Россин Федерациин суглуулагдамал команда найман хүбүүд, басагадһаа бүридэнэ. Командын гэшүүдэй тоодо Улан-Удын 3-дахи дунда һургуулиин һурагша Любовь Игумнова, Эрхүүгэй түлөөлэгшэ Н. Панов гэгшэд оролсоно. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр Россин Федерациин 6 шатаршад Латвиин спортсменүүдтэй тулалдажа, 4,5 очкотой болоһон байна. Ходос Барвикые, Панов Белоусовые, Захаров Берзиньшые, Шербина Жабкое шүүгээ. Липшиц Карклис хоёр тэнсээ.

Л. Игумнова Латвиин чемпионка Рожлантай хараар наадажа, партяа хойшолуулаа. Коноплева — Дзените, Бухтин—Шмитс, Потупа—Стрелис гэгшэдэй парти мүн лэ хойшолуулагдаа.

1958 ондо чемпион болоһон Украинын команда москвагайхидта 4:7 гэһэн тоотойгоор, азербайджанайхид грузиинхидта—2,5:3,5, эстониинхид ленинградайхидта 4,5:5,5 гэһэн тоотойгоор булигдажа ябана. Белоруссиин, Армениин команда тэнсэбэ.

Эдир шатаршадай бүхэсоюзна мүрысөөн сентябриин 3 хүрэтэр үргэлжэлхэ юм.

А. Игумнов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удэ городто баригдаһан «Интурист» гэжэ гостиница.
Л. Хайдуровай фото.

Хилын саанаһаа

Ниитын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй уласхоорондын конференци

БЕРЛИН, августын 26. (ТАСС). Эмхи зургаанудай, олониитые хангадаг, дүтэрхы мэргэжэлэй предприятинуудай ажалшадай профсоюзуудай нэгэдэлэй уласхоорондын 2-дохи конференци Лейпцигтэ болоод, хүдэлмэреэ дүүргэбэ. 12 гаран миллион ажалшадые түлөөлһэн 39 оронойпрофсоюзна организацинуудай делегадууд табан үдэрэй турша соо хүдэлмэрилхэдөө, хэдэн шухала документнүүдые баталан абаа.

Дүрбэн агууехэ гүрэнэй правительствонуудта, ООН-эй генеральна секретарьта эльгээхэ бэшэгүүд соогоо, тэрэшэлэн эб найрамдал хамгаалха тухай тогтоол болон бусад шиидхэбэринүүд соогоо конференциин делегадууд тон шухала политическэ асуудалнуудаар хараа бодолоо найруулан хэлэһэн байна. Тусхайлбал, ядерна зэбсэг туршалга болюулха, хүн зониие олоор хюдаха зэбсэгүүдые хорихо, Германитай эбэй договор баталха, Баруун Берлиние өөрын мэдэлтэй амгалан ёһоной город болгохо, Алжиртахи дайн байлдаае болюулха, Вьетнам болон Лаос тушаа 1954 ондо Женевэдэ баталагдаһан хэлсээе бэелүүлхэ гэһэн эрилтэ тэдэнэр табиһан байна. Гадна Корейе нэгэдүүлхэ тухай Корейн арадай эрилтэнүүдые тэдэнэр дэмжэхэ зуураа, ООН-до һууряа эзэлхэ КНР-эй эрхые һэргээхэ шухала гэжэ тоолоһон байна. Сахарада атомна туршалга хэхэ гэжэ Франциин һанаашалжа байһые делегадууд буруушаагаа.

Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой уулзахаяа байһыень уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаоруулгада туһалжа, дээдэ тушаалтадай зүблөөндэ бэлэдхэхэ шата боложо үгэхэ гэжэ найдажа байһанаа конференцидэ хабаадагшад элирхэйлэн мэдүүлээ.

Бүхы ажалшадай сүлөөтэйгөөр һанамжаяа хэлэхэ эрхэ, ниитын эмхи зургаануудта национальна, политическэ болон үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые болюулха, адли ажалай түлөө тэгшэ түлөөһэ тогтоохо гэхэ мэтэ капиталистическэ, колониальна болон дулдыданги оронуудтахи профсоюзуудай тэмсэлэй гол зорилго болоно гэжэ конференциин баталан абаһан юрэнхы шиидхэбэри дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ. Тус тус оронуудай, мүн дэлхэйн бүхы оронуудай ажалшадай нэгэдэл тогтоохо гээшэ дурсагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ гол арга болоно гэжэ конференци хараалһан байна.

Эмхи зургаанудай, олониитые хангадаг, дүтэрхы мэргэжэлэй предприятинуудай ажалшадай профсоюзуудай нэгэдэлэй түрүүлэгшээр Рене Дюамель (Франци) дахяад һунгагдаа, генеральна секретаряар Пауль Вольф (ГДР) һунгагдаһан байна.

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй заседани

ПЕКИН, августын 26. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Мүнөөнэй экономическа байдалда Хитадай Коммунистическэ партиин 8-дахи зарлалай Центральна Комитедэй 8-дахи пленумэй үгэһэн сэгнэлтые, шухала шухала продукцинуудые үйлэдбэрилхэ талаар 1959 оной арадай ажахын түсэбөөр хараалагдаһан даалтабариие шэнээр хаража үзэхэ тухай пленумэй дурадхалые, үйлэдбэриие үргэдхэхын, арьбалалта хэхын түлөө хүдэлөөе хүгжөөхэ тухай пленумэй һанамжые Гүрэнэй Совет августын 25-да болоһон 91-дэхи пленарна заседани дээрээ нэгэн дуугаар һайшаан зүбшөөһэн байна.

1959 оной экономическа даалгабаринуудые шэнэдхэн хубилгаха тухай программын проектые Гүрэнэй Совет баталан абаа. Энэ проект бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитедэй үзэмжэдэ табигдаха юм.

Хитад Советскэ Союз хоёрой хоорондо баталагдаһан консульско договор энэ заседани дээрэ һайшаагдаа, мүн энэ договорые Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитедэй үзэмжэдэ табиха гэжэ шиидхэгдээ.

Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй саг үргэлжын комитедэй сесси

ПЕКИН, августын 26. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, Гүрэнэй Соведэй зууршалгаар Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй саг үргэлжын комитет мүнөөдэр Пекиндэ болоһон табадахи сесси дээрээ иимэ шиидхэбэри гаргаа. Оронойхүдөө ажахые оньһожоруулгые түргэдхэхэ зорилгоор Хүдөө ажахын машина бүтээлгын министерство байгуулха. Министрээр Чэнь Чжэн-энь томилогдоо.

Монгол Арадай Республикада айлшалхын тулада Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай делегациие долоон хүнһөө бүридүүлэн байгуулха гэһэн шиидхэбэри сесси гаргаһан байна. ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Линь Бо-цюй делегациие толгойлхо юм.

Н. С. Хрущевой Японой хүүгэдтэ эльгээһэн бэлэг

ТОКИО, августын 26. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой бэлэг болгон эльгээһэн хүүгэдэй хоёр хайрсаг нааданхайнуудые Осака городой хүүгэдэй клубай гэшүүд абаба гэжэ Киодо Цусин агентство мүнөөдэр мэдээсээ.

Совет хүүгэдэй яажа наададагтай, шэнэ жэлэй һайндэрые тэдэнэй хайшан гэжэ үнгэргэдэгтэй Японой хүүгэдые танилсуулха гуйлта Хосиный клубай директор Н. С. Хрущевой нэрэ дээрэ эльгээһэн байна. Энэ гуйлтадань харюу болгон бэлдэгдэһэн бэлэг эльгээгдэһэн байна. Бэлэгүүдэй дунда модоор хэгдэһэн гоё нааданхайнууд, шэнэ жэлэй гоёолтонууд, альбомууд, зурагууд бии.

Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшын бэлэгые Японой хүүгэд ехэ баяртайгаар хүлеэн абаа.

СССР-эй делегаци Бухарестһээ бусаба

БУХАРЕСТ, августын 26. (ТАСС). Фашистска дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 15 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсаһан Советскэ Союзай Маршал И. С. Конев түрүүтэй СССР-эй делегаци түрэлхи нютагаа бусахаяа мүнөөдэр Бухарестһээ гараа.

Советскэ делегацинууд Прагада ерэбэ

ПРАГА, августын 26. (ТАСС). Словакиин арадай восстаниин болоһоор 15 жэлэй ойн баярта хабаадахын тулада армиин генерал И. В. Тюленин түрүүтэй дайнда хабаадагшадай советскэ комитедэй делегаци, СССР-эй славянска комитедэй делегаци комитедэй түрүүлэгшэ А. С. Гундоров түрүүтэйгээр мүнөөдэр Прагада ерэбэ.

Пагуошско конференци

ОТТАВА, августын 26. (ТАСС). Конференциин зарлалгые үүсхэн эмхидхэгшэ Америкын промышленник, финансист Сайрус Итон эрдэмтэдэй Пагуошско конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Н. С. Хрущевой амаршалгын бэшэгые уншаа. Энэ бэшэг «угаа шухала удхашанартай. Премьер-Министр Н. С. Хрущев дэлхэй дээрэхи эгээн нүлөө ехэтэй хүн гээшэ. Тэрэ хадаа хүсэн түгэлдэр, омог дорюун оронойхүтэлбэрилэгшэ юм. Би тэрээнтэй хөөрэлдэхэдөө тон ехэ шадабаритай хүн байһыень ехээр һонирхохоһоо гадна, тэрэнэй үнэхөөрөөл үнэн, һайн сэдьхэлтэй хүн байһыень һонирхоһон байнаб. Советскэ Союзай толгойлогшо ямар нэгэн ондоо зорилгоор бэшэ, харин үнэн зүбөөр бодомжолдог дээрэһээ эрхим һургуулинуудые, гэр байранууд барихын, хүдөө ажахые һайжаруулхын, промышленностиие үргэдхэхын тулада зэбсэгжэлгэдэ мүнгэ зөөри ехээр гаргахые болюулха оролдолго гаргана гэжэ би этигэнэб.

Би ажал хэрэгэй хүн байһан туладаа энээниие үнэн зүб бодомжолго гэжэ тоолоноб».

Конференцидэ ерэжэ шадаагүй Англиин философ Бертран Расселай үгэ заседани дээрэ уншагдаа. Дай хэхэ биологическа бэрэгсэлнүүд хүн түрэлтэндэ угаа аюултай гэжэ Рассел онсолон тэмдэглэһэн байна.

Президент Эйзенхауэр Европа орохоёо гараба

ВАШИНГТОН, августын 26. (ТАСС). Баруун Европын гүрэнүүдэй правительствонуудые толгойлогшонортой хэлсээ хэхын тулада Европа орохоёо Холбоото Штадуудай президент Д. Эйзенхауэр мүнөөдэр самолёдоор гараа.

США-гэй президент Д. Эйзенхауэр Бонндо ерэбэ

БОНН, августын 26. (ТАСС). США-гэй президент Эйзенхауэр мүнөө үдэшэ Бонндо ерээ. Президенттэй хамта гүрэнэй секретарь Гертер, США-гэй оборонын министрын орлогшо Гейтс гэгшэд ерэлсээ.

Канцлер Аденауэр, ФРГ-гэй правительствын бусад түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн дипломатическа корпусой түлөөлэгшэд Ван (Бонн шадар) аэродром дээрэ президент Эйзенхауэрые угтаа.

Канцлер Аденауэр президент Эйзенхауэр хоёр аэродром дээрэ үгэ хэлээ.

Эйзенхауэр Аденауэртэй августын 27-до хэлсээ хэхэ юм. Тиигээд тэрэ үдэрэйнгөө үдэшэнь Эйзенхауэр Лондон орохо юм.

Вице-президент Никсон Миннеаполиста үгэ хэлээ

ВАШИНГТОН, августын 26. (ТАСС). США-гэй вице-президент Р. Никсон үсэгэлдэр Миннеаполиста американска легионой—США СССР хоёрой хүтэлбэрилэгшэдэй айлшалалсахые буруушаадаг, уласхоорондын түгшүүрилтэ шанга байдалые һулаоруулхые хүсэдэггүй хархис организациин съезд дээрэ үгэ хэлээ. Тэрэнэй хэлэһэн үгын текстые вице-президентын канцеляри толилһон байна.

Вице-президент иигэжэ мэдүүлээ. Д. Эйзенхауэр Н. Хрущев хоёрой айлшалалсалгаһаа ямар үрэ дүнгүүдэй гаража болохо байһанда сэгнэлтэ үгэхэдөө «һайн, муу талыень хараадаа абалсаха хэрэгтэй». «Энэ хоёр талыень сасуулха зуураа, г-н Хрущевые США-да ерэхыень уриха гэһэн шиидхэбэри зүб гэжэ би бодоноб» гээд Никсон хэлээ.

Коммунистнууд «дэлхэйе эзэмдэхые» хүсэнэ, компартинууд «һүйдхэлгын ябуулга хэнэ» гэһэн хэбэртэй хуушанайнгаа үндэһэ баримтагүй баталамжануудые Никсон үгэ хэлэхэдээ дахяад дабтаһан байна.

«Манай арсалдаануудые зайсуулхын, эб найрамдал хангахын тулада имагтал советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй болон маанадай хоорондоо һайнаар үгэеэ ойлголсолго шухала гэжэ тоолохо болоо һаа, таарахагүй байна. Зорилгонуудай болон соёл сурталай талаар гүнзэгы зүрилдөөе имагтал һайн сэдьхэлээрээ, үгэеэ ойлголсолгоор гүйсэдхүүлхын аргагүй.

Тиимэ болоходоо, эдэ аяншалганууднаа ямар үрэ гараха гээшэб? Тон юрын ёһоор хэлэхэ болоо һаа, гансахан лэ үгэеэ ойлголсолго найрамдал хангажа шадахагүй, гөөр үгэеэ ойлголсоогүйһөө улам жалан дайн һүжэржэ болохо байна. Тиимэһээ тэрэнэй (Н. С. Хрущевой.—**Ред.**) айлшалжа ерэхэ бэе бэеэ ойлголсонгүй байжа болохо ябадалые зайсуулжа шадаха, энэ айлшалалга дай хэнгүйгөөр манай арсалдаануудые зайсуулха аргые ехэ болгохо байна. Тиимэһээ энээниие Америкын арад һайшааха зэргэтэй» гэжэ вице-президент мэдүүлээ.

«Холбоото Штадуудта г-н Хрущевой айлшалжа ерэхэдэнь, тэрэниие Америкын арад халуунаар угтаха ёһотой гэжэ би бодоноб» гээд Никсон саашань хэлээ.

«Президент Эйзенхауэр г-н Хрущев хоёрой хөөрэлдөөн бэрхэтэйл лэ байха, юуб гэхэдэ, тэдэнэр ехэ арсалдаанууд тухайгаа хэлсэхэ байна бшуу. Амгалан тайбан байдалые бидэнэр бултадаа хүсэжэ байһан туладаа энэ хөөрэлдөөнэй дэй эгээн таатай оршон байдалые үнгэрхын тулада бүхы арга боложо байгуулаял».

Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха асуудалаар гурбан гүрэнэй зүблөөн

ЖЕНЕВА, августын 26. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалга болюулха асуудалаар гурбан гүрэнэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр эндэ боложо, Советскэ Союзай түлөөлэгшэ түрүүлэгшээр һуугаа. Зүблөөнэй үзэмжэдэ урда тээнь табигдаһан документнүүдые зүбшэн хэлсэхэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Энэ оной августын 27-һоо октябриин 12 хүрэтэр зүблөөнэй хүдэлмэридэ забһарлалга хэхэ гэжэ зүблөөндэ хабаадалсагшад хэлсэбэ.

Америкын атомна бомбардировщигууд Баруун Германи эльгээгдэнэ

БОНН, августын 26. (ТАСС). «Ди Вельт» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, США-гэй агаарай сэрэгэй 75 реактивна истребитель-бомбардировщигууд Францинһаа Баруун Германидахи Шпангдалем (на Эйфеле) үсэгэлдэр эльгээгдээ. Тэдэ самолёдууд атомна бомбо тээжэ ниидэжэ шадаха байна.

Президент Эйзенхауэр пресс-конференци хэбэ

ВАШИНГТОН, августын 25. ТАСС-эй корреспондент В. Парамонов Вашингтонһоо иигэжэ дамжуулба: президент Эйзенхауэр мүнөөдэр пресс-конференци хэжэ, Европоор аяншалхаяа байһанайнгаа зорилгонууд тухай мэдүүлгэ хээ. Тэрэшэлэн корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюу үгөө.

«Үнэн зүб эб найрамдалай» хэрэгтэ Америкын үнэн сэхэ байһыень дахяад баталхын, тэрэшэлэн ямаршье эзэрхэг түримхэй ябуулгада, шухала болоо һаань, хүсэ хэрэглэн баруун гүрэнүүдэй харюусахаар бэлэн байһые дэмжэжэ байһанаа мэдүүлхын тулада Европа орохомни гэжэ президент мэдүүлээ.

Эйзенхауэр саашань иигэжэ хэлээ. Буу зэбсэг үргэлжэ дээрэнь гү, али зарим зэргээр хуряалгада хамаатай ямаршье таатай һайн түсэбүүдээр Советскэ Союзтай урагшатай хэлсээ хэхээр бэлэн байһан тухайгаа дахин мэдүүлхые, тэрэшэлэн хоёр хуби боложо хубаараад байһан Германида хамаатай асуудал шиидхэлгэ эхи табихаар, мүн уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаоруулгада туһалжа болохо бусад хэмжээнүүдые абахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлхые Европын правительствонуудай түлөөлэгшэдтэй уулзахадаа дурадхал оруулха байнаб.

НАТО-до Холбоото Штадуудай «үнэн сэхэ байһые» тус сэрэгэй бүлэглэлэй тусхай тушаалта хүнүүдтэй хэлсээ хэхэдээ, дахяад гэршэлэн баталха хүсэлэнтэйб гээд президент саашань хэлээ. Ажабайдалыень һайжаруулхын, соёл культурыень дээшэлүүлхын тулада һулаар хүгжэнги оронууд гэдэгтэ «туһаламжа» үзүүлхэ талаар баруун гүрэнүүдэй үрэ ехэтэй харилсаа холбоо байгуулха арга замуудые Европодо хэлсээ хэхэдээ, зүбшэхэ түсэбтэйб гэжэ президент хэлэһэн байна.

США-гэй урдын президент Трумэн Америкын газетэнүүдтэ мүнөөдэр статьянуудые толилходоо, Н. С. Хрущев президент Эйзенхауэр хоёрой айлшалалсахаяа байһые буруушааһан байна. Энээнтэй дашарамдуулан табигдаһан асуудалнуудта Эйзенхауэр харюу үгөө. Эйзенхауэрэй СССР-тэ айлшалаад байгаа һаань, Холбоото Штадуудай президентын нэрэ хүндэ унажа болохо гэжэ Трумэнэй баталан хэлэһые тайлбарилжа үгэхые Эйзенхауэрһээ гуйхадань, тэрэ иигэжэ эридээр онсолон тэмдэглээ: хүйтэн дайнай боложо, яаралтайгаар зэбсэгжэлгын хэтдэжэ байхада США-гэй президентын аяншалгаһаа уламжалан тэрэнэй нэрэ хүндын хухаржа болохо байһан тухай һаналаа табихагүй, харин болохоёо байһан уулзалганууд бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяанда хамаатай асуудалнуудтай холбоотой гэжэ ойлгохо хэрэгтэй.

Болохоёо байһан аяншалгануудые шүүмжэлэн буруушаагшад зэбсэгжэлгэдэ Холбоото Штадууд 40 гаран миллиард доллар жэл бүри гаргашалдаг гэжэ ойлгоногүй гээд Эйзенхауэр хэлэһэн байна. США-гэй гүрэнэй үри шэриин угаа ехээр ургажа байһые президент онсолон тэмдэглээд, иигэжэ хэлээ. Зэбсэгжэлгэдэ иимэ ехэ гаргашануудай хэгдээд, гүрэнэй үриин саашадаа дээшэлээд байгаа гээшэ һаа, оромнай угаа ехэ бэрхэшээлдэ орохо байна.

Яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ, уласхоорондын харилсаанай түгшүүрил хэды болотор үргэлжэлхэ юм гэһэн асуудалые бодомжолжо үзэхэ хэрэгтэй гэжэ президент саашань мэдүүлээ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, дэлхэй дээрэ тэһэрэлгын болохоор саг тулажа ерээд байна бэшэ гү гэһэн асуудалые бодомжолжо үзэхөөр болоо.

Президентын үгын ёһоор, хүн түрэлтэнэй хуби заяантай холбоотой тон шухала хэрэг тухай эндэ хэлэгдэнэ. Иимэ оршон байдалай тохёолдоод байхада, мүнөөнэй оршон байдалһаа зайсан гараха зам олохын тулада өөрынгөө эрхэ түлөөлэлгые хэрэглэхэһээ, хүсэ шадалаа зорюулхаһаа арсаһан ямаршье президентые Америкыншье арад шоо шобто хараха байна гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлээ.

Корреспондентын асуудалда харюусахадаа, Эйзенхауэр иигэжэ хэлээ. Ушар байдал хадаа СССР-тэ аяншалха гэжэ минии шиидхээд байһан шиидхэбэридэ нүлөөлжэ шадахагүй юм гэжэ бодомжолхо болоо гээшэ һаа, буруу болохо байна. Зүгөөр мүнөө үеын оршон байдал тухай хэлэхэ болоо гээшэ һаа, президентын хэлэһэнэй ёһоор, Советскэ правительствые толгойлогшотой уулзалгын мүнөөнэй байдалые магад һайжаруулхашьегүй байгаа һаань, Советскэ Союз ошохо ёһотойб гэжэ Эйзенхауэр тоолоно.

Лаостахи байдал тухай асуудалда харюусахадаа, президент иигэжэ мэдүүлээ. «Добтололго» гэжэ тоолохоор тиимэ событинуудай Лаоста боложо байһан тухай ямар нэгэн мэдээсэл гүрэнэй департамент намда хүргөөгүй. Гэхэтэй хамта СЕАТО бүлэглэлэй дүримые хэрэглэн, Лаосай «полицейскэ соединенинүүдые» шангадхахын тулада энэ орондо «мүнгэн» туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалые Америкын правительство яаралтайгаар хаража үзэхэнь гэжэ Эйзенхауэр хэлээ.

«Дарлагданги арадууд» гэдэгүүд тухай (социалистическэ лагериин оронуудай арадууд тухай эндэ хэлэгдэнэ) асуудалаар США ямар политика баримталдаг бэ гэжэ президентһээ асууһан байна. Энээндэнь харюусахадаа, энэ асуудалаар һанамжануудаа нэгэтэ бэшэ мэдүүлһэн байгааб гээд Эйзенхауэр хэлээ. Зүгөөр энэ асуудалаар США урдынгаа политикые үргэлжэлүүлхэ гэжэ ойлгохоор үгэнүүдые тэрэ хэлэһэн байха юм.

Женевэдэхи хэлсээнэй дүүрэтэр, мүн хэлсээнэй забһарлалгын дүүрэтэр ядерна зэбсэг туршалгые үргэлжэлүүлхэ гү, али үгы гү гэһэн ямар нэгэн шиидхэбэри США-гэй правительство абахагүй гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37. отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01128. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5043.